

7-6-11-000 10/64

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 50 lir

TRST, nedelja 30. avgusta 1964

Leto XX. - Št. 195 (5878)

Zlata šolska leta

Šola, temeljna kulturna ustanova človeške družbe, se kakor vse drugo izpolnjuje in izboljšuje. Po raznih deželah si sledijo šolske reforme. Zmeraj znova vstaja vprašanje: »Kaj bomo od vsega današnjega obširnega človeškega znanja vili v radosne osnovnošolske glave, kaj v glave srednješolske in visokošolske mladine?

Vzgojna umetnost napreduje. Materin jezik je podlaga osnovnega, pa tudi nadaljnjega izobraževanja. V šoli se otrok vključuje v široko družbeno enoto, v svoj razred, v svoj zavod. V njem se polagoma prebija družbena zavest. Spomini na šolska leta so po večini lepi in prijetni. Še v poznih letih se človeku kaže tista doba v svitu zlatih šolskih let.

Vabljivo se je svetila v soncu prebela šolska zgradba skozi meje in murve domače vasi nad šolo. Zavidal sem brata, ki se je vračal iz šole s knjigo in tablico in je zvečer zbrano pisal vaje. Naslednje leto so se pod koncem prejšnjega šolskega leta odprla šolska vrata tudi meni. Prav prijetno je bilo v velikem razredu, kjer so v levih klopih sedeli deklice, v desnih pa dečki. Mlada pisarka, gosposka učiteljica je kaj napisala na tablo ter nato nadzirala naše napore in poskušala od klopi do klopi. Polagoma nas je prevzemala občutje, kakor da imamo poleg matere na domu tu v razredu še eno mamico, mlajšo, zelo skrbno, zelo učeno. Pod njenim prisrčnim vodstvom se je marsikaj spreminjalo: strik je postajal vrh, iz špoge se je izcimila vrvice, črta se je sprebrla v čevlju, kloc se je premešal v cokolju, iz čebade se je izvila brca, iz folea ruta, jajč se je zgrbil v krivac, britila se je zožila v nož, ter se je povisala v zvonič, burela se je postrojila v dvojnico, tinta se je prebarvala v črnilo itd. Zdaj smo se le izvedeli, kaj pomeni biti pravi Slovenec. In kakšnih pesmic nas je naučila! Največji čudež pa je bil ta: sedem pečetov, ki so sprva trdno zapirali šolsko knjigo in njene strani, se je v maminih bistro pomočih polagoma razletelo, da smo brez težave razvozlati vse njene skrivnosti. In vse se je zdelo tako preprosto, tako naravno: slovenska vas — slovenska šola!

Zlata šolska leta!

Nasim otrokom je že trša predla. Padli so v čisto drugačno šolo.

Narodi so se v prvi svetovni vojni spoprijeli na življenje in smrt, da bi Nemčijo in Avstrijo strli in vse narode osvobodili. Nastala je samostojna država Srbija, Hrvatov, Slovencev (SHS). V to prvo osvobodeno in združeno Slovenijo bi bili po vsaki zdravi pameti šli seveda tudi beneški in primorski Slovenci. Tuja diplomatska očala pa ne gledajo tako natanko in so več kot eno tretjino Slovencev lahko mislila, kar prisodila Italiji. Tu je tretjini brž dala zelo velika doba zagotovila glede slovenske. In res so ostale slovenske šole, kjer so bile že prej. Za beneške Slovence pa ni bilo pomoči: morali so znova ugrizniti v tisto kisljavo jabolko kupa šole, ki jim je že od leta 1866 grdo zvijalo in pacilo usta. Mahoma se je liberalna Italija zrušila in prepuštila vse fašizmu. Gospod Gentile je iz Rima ukazal, da morajo vse slovenske šole izginiti. Mussolini je dodal, da morajo izginiti tudi Slovenci in se čez noč preroditi v Italijane. Novo poenotilo je razglasilo po slovenskih krajih: »Tu se govori samo italijanski!»

Slovenskim glavam so se zdele take spremembe nekaj ne-

Fotografiji kažejo dva najvažnejša dogodka v mednarodnem dogajanju med prejšnjim tednom. Gornja slika kaže epizode iz ostrih demonstracij proti diktatorju Kanu in njegovi vladi v Južnem Vietnamu; demonstranti so prisilili diktatorja, da je odstopil, in je sedaj »pod zdravniškim nadzorstvom«. Spodnja fotografija pa kaže prizor iz dvorane v Atlantic Cityju, kjer je konvencija demokratske stranke ZDA imenovala Johnsona in Humphreya za predsedniškega in podpredsedniškega kandidata na prihodnjih novembrskih volitvah. Sedeli delegatov iz države Mississippi so prazni, ker so delegati zapustili dvorano, ker niso hoteli sprejeti kompromisa glede črnega vprašanja

V SAJGONU SE NADALJUJE ZAKULISNA BORBA ZA OBLAST

General Kan je »pod zdravniškim nadzorstvom« Novi predsednik vlade je Ngugen Xuan Oanh

Triumvirat se je praktično skrčil na duumvirat - Stanje pa ni še popolnoma jasno - Izredna pooblastila policiji in vojski v Sajgonu

SAJGON, 29. — Drugi podpredsednik južnovietnamske vlade Ngugen Xuan Oanh je dobil od triumvirata pooblastilo, da za dva meseca prevzame funkcije predsednika vlade. Njegova glavna naloga bo sklicati »narodni kongres«, ki naj predstavlja vse politične stranke, vse veroizpovedi in vse skupine v deželi.

Na tiskovni konferenci je Ngugen Xuan Oanh sporočil, da bo moral general Kan, ki je utrujen, zaradi težkih nalog v preteklih 10 dneh, dolgo časa počivati in se bo podredil zdravniškemu pregledu. Zato ne more nadaljevati svoje dejavnosti, »ker je pod zdravniškim opazovanjem«.

»Tako, je dodal, novi ministrski predsednik, je Kan predlagal, naj jaz začasno vodim funkcije ministrskega predsednika. To so soglasno skle-

neli. Bivša Kanova vlada bo z omenjeno spremembo torej začasno ostala na oblasti še dva meseca, seveda pod nadzorstvom triumvirata, ki se je sedaj praktično skrčil samo na dva generala, ki sta Minh in Kiem.

Novi ministrski predsednik ni hotel odgovoriti na pripombo članikarjev, zakaj je moral Kan neoprijetno prenehati svojo dejavnost, ko je še včeraj na tiskovni konferenci ostro napadel voditelja stranke »Dai Viet«. Prav tako ni bil jassen v svojih odgovorih glede pravne položaja triumvirata, ki se je sedaj skrčil samo na dva generala. Poudaril je, da triumvirat in vlada »spornost delujeta«.

»Vsi smo na isti barki, je dejal,

in delamo skupno.« Dalje je navedel, da je ministrski predsednik izjavil, da je povzeto nad oboroženimi silami v rokah ministra za obrambo ali — bolje — triumvirata. Dodal je: »Nimam še jasnih idej, kako se bo sklicala narodna konvencija. Dalje je izjavil, da se verjame, da bo praktično prenehal, in je trdil, da se ne more v Sajgonu povzročiti smrti tistih, ki so pod njegovim vodstvom vojsko proti Vjetkongu vodili še odločneje. Izjavil je tudi, da je budist in da ne pripada nobeni politični stranki. Rodil se je na severu. Njegov oče je iz Severnega Vietnama, mati pa iz Južnega Vietnama.

Glede dogodkov v Hue je no-

Palmiro Togliatti

»Nekaj takega Rim in Italija še nista doživela,« piše neki nekoministični politični teoretik po torkovem pogrebu Palmira Togliattija. Zares nihče ni pričakoval tako silne manifestacije povezanosti italijanskega delovnega ljudstva z njegovim pokojnim voditeljem, predvsem pa ni pričakoval, da se bo okrog njega v zadnji pozdrav zgrnilo po rimskih ulicah skoro milijon ljudi. Omenjeni članek se ne čudi po povezanosti izobraženih ljudi s Togliattijem in njegovim delom, temveč se čudi doslej neopaznim in neugotovljenim čustvenim izlivom preprostega človeka, ki po njegovem mnenju pravzaprav »ni razumel« Togliattijeve politične, ideološke in filozofske misli, ker da so preprosti ljudje razumeli predvsem enostavno besedo pokojnega popularnega sindikalnega voditelja Di Vittoria.

Rešitev te uganke, ki morda niti ni upravičeno postavljena, ker je znano, da je znal Togliatti povedati tisto, kar hoče, tudi s preprostimi besedami, je morda v Titovi ugotovitvi, ki jo je izrekel ob Togliattijevi smrti: »Bil je eden tistih voditeljev v mednarodnem delavskem gibanju, ki je v povojni dinamiki dogajanj v svetu dosegel, da se mora proletarij v sleherni državi prilagoditi notranjim razmeram svoje države. Prav zato je KP Italije postajala vedno močnejša ravno v času, ko je v nekaterih partijskih vladah začela kriza ali stagnacija zaradi zastarelih ali dogmatičnih pojmovanj o načinu boja in o odnosih, ki morajo obstajati v vrstah mednarodnega revolucionarnega gibanja.«

Kako je to dosegel, je Togliatti v zadnjih letih obširno razlagal. Toda ta razlaga je bila v resnici večkrat precej zapletena in preprostu človeku morda dokraj nerazumljiva, bila pa je sprejemljiva in prepričljiva za tisto veliko število italijanskih izobraženec, ki je tolikšno, da ob Togliattijevi smrti vsi oglašeno ugotavljajo, da KPI ni le največja komunistična stranka na Zahodu, temveč tudi taka komunistična stranka, v kateri je sorazmerno — v primerjavi z drugimi, največ intelektualcev. Vendar pa je znal Togliatti povsem jasno in enostavno povedati vsemu in vsakemu, da mora italijansko delovno ljudstvo po svoji lastni etični in politični moči graditi socializem ter je vedno dodajal, kako pravzaprav ta ugotovitev ni nič novega za KP Italije. In res moramo že v prvih dneh — od let sodelovanja z Gramscijem — Togliattijeve politične aktivnosti iskati pojasnila za vse njegove poznejše politične koncepte, za njegovo neomejeno zaupanje v revolucionarno moč italijanskih delavcev, za njihovo trajno in nenehno vračanje k virom revolucionarnih izkušenj lastnega ljudstva — ne da bi zanemarjali pri tem izkušnje in rezultate drugih držav in drugih delavskih gibanj. Togliatti je razlagal zgodovino kot proces, ki naj pomaga gibalnim silam družbe, da se začnejo zavedati lastnega pomena in odgovornosti za sodobni razvoj, da naj pa kot rezultat končnega razreševanja družbenih protislovij. Togliattijeva neoporna zasluga je, da je s svojo avtoriteto, svojo prepričljivostjo in predvsem z ožjimi argumentacijami, ki je temeljila na globoki analizi sodobne stvarnosti, v tistih kritičnih trenutkih za-

DANES

Stanje boleznih predsednika republike Segnija je bilo v zadnjih 24 urah nespremenjeno. Medtem pa so se začeli v Rim vračati ministri, ki se bodo jutri udeležili vladne seje, na kateri bodo razpravljali o gospodarskih ukrepih in tudi sprejeli zadnje zakonske odloke, ki se tičejo predvsem po-vojanja nekaterih davčlin.

V Južnem Vietnamu se je po krvavih demonstracijah in po imenovanju triumvirata kriza začasno rešila. Drugi podpredsednik južnovietnamske vlade Ngugen Xuan Oanh je namreč dobil od triumvirata pooblastilo, da za dva meseca prevzame funkcije predsednika vlade. Takoj je sporočil, da bo moral general Kan dolgo časa počivati, ker se bo oporavljal od zdravniškega pregleda, ter da bo narodni kongres izvolil začasnega predsednika republike, biva-še Kanova vlada pa bo ostala z njim začasno na oblasti dva meseca, pod nadzorstvom triumvirata, ki je sedaj sestavljen dejansko samo iz dveh generalov. Dejal je, da so včeraj neredi »praktično prenehal« in da so jih povzročili »mladi teptisti«, vojna proti Vjetkongu pa se bo vodila še odločneje. Vojska in policija sta v Južnem Vietnamu sedaj pravo postavili pred sodišče vsakogar, ki bi povzročal nered, za-boterje pa bodo obsojili na smrt.

Zdi se, da se bodo sedaj pogajanja za rešitev ciprskih krize mor. da uspešne nadaljevala, ker je včeraj prisel v Zenevo generalni tajnik OZN U Thant in se lo-teno sestel z grškim in s turškim poslanikom ter z bliskovitim ameriškim državnim tajnikom Acheson-om. Turška vlada pa je sporočila, da je po U Thantov posre-đovanju sprejela grški predlog, naj odloži zamenjavo dela turškega vojaškega kontingenta na Ci-pru. Rok za zamenjavo bo podal-šan verjetno na čas po 18. sep-tembru. Ciprski predsednik Makarios je včeraj imel v Aleksan-driji razgovore z Naserjem o mo-rebitelj vojaški pomoči ZAR Ci-pru, za katero je ciprska vlada že prej zaprosila. Otok so tudi včeraj pretetavala letala. V bliž-ni ciprske obale so opazili poleg tega še štiri ladje. Domneva se, da so bile turške. V Ankari so bile tudi včeraj demonstracije proti Johnsonu, Makariosu, Fa-pandreuju in Naserju.

V Kongu se je v zadnjih 24 urah položaj osvobodilne vojske v Albertvillu zboljšal: Sumalijske čete so odbile napad v sre-dišču mesta, ki so ga izvedli tuji plačanci, ki iz južne Afrike se vedno prihajajo v Kongu. Or-ganizacija afriške enotnosti pa bo 5. septembra razpravljala o Kon-gu, ker se s tem stiriha 23 od 34 članice organizacije.

V Banskij Bystrici v CSSR je Hruščov na proslavi 20-letnice slo-vaške vstaje ponovno govoril in zlasti pobiljal mnenje tistih, ki go-vo-rijo o neizbežnosti vojne, kajti »komunistična družba se ne bi mogla graditi na ruševinah civi-lizacije«.

Jutri se bo začela v Zenevi III. konference OZN o uporabljanju atomske energije. Udeležilo se je bo 4.000 oseb, med katerimi je 1200 delegatov iz 71 držav in pet mednarodnih organizacij.

Čombe vodi astrokovnjake v Kongu

Besedo ima sedaj ustavno sodišče - Prvi demokristjanski in social-demokratski komentariji o posledicah Togliattijeve smrti - Nennijev članek ob 25-letnici začetka druge svetovne vojne - Jutri seja vlade

Papežev poziv je v celoti zavnan na realizmi današnjega sveta. Borba za mir se postavlja idealsko za razliko pri gledanju sveta. Govori se o silah miru in silah vojne. Obsoja se ne sila vojna, temveč tudi način, da mir ohrani s položaja sile.

Ta papeževa beseda odražajo v obliki elastično politiko rimskokatoliške Cerkve. To mra v današnjih pogojih zelo pozitivno stališče, ker je taka politika v interesu ravnokarnega želi večina občanov.

Papež je tedaj svoj poziv ob desetletnici prve vojne in ob indovajsetletnici druge vojne.

Sreveda se papež sklicuje na boga, toda na tega boga se sklicuje tudi Goldwater, ko govori, da strmimzi in grehu, da esmerimzi vrline in da esamo močni ko hranimo mir. Zdi se torej ta dva človeka ne verjameja istega boga.

Papežev poziv je v celoti zavnan na realizmi današnjega sveta. Borba za mir se postavlja idealsko za razliko pri gledanju sveta. Govori se o silah miru in silah vojne. Obsoja se ne sila vojna, temveč tudi način, da mir ohrani s položaja sile.

Ta papeževa beseda odražajo v obliki elastično politiko rimskokatoliške Cerkve. To mra v današnjih pogojih zelo pozitivno stališče, ker je taka politika v interesu ravnokarnega želi večina občanov.

Papež je tedaj svoj poziv ob desetletnici prve vojne in ob indovajsetletnici druge vojne.

Sreveda se papež sklicuje na boga, toda na tega boga se sklicuje tudi Goldwater, ko govori, da strmimzi in grehu, da esmerimzi vrline in da esamo močni ko hranimo mir. Zdi se torej ta dva človeka ne verjameja istega boga.

Graham Greene

Modri filmi

«Drugi ljudje se zabavajo,» je rekla gospa Carterjeva. «Oh,» je odvrnil njen mož, «saj sva videla...»

«Slovenečka Budo, smaragdne Budo, plavajoča trznice,» je rekla gospa Carterjeva. «Večerjava in greva domov v posteljo.»

«Sinoči sva šla v Chez Eve...»

«Ko ne bi bil z mano,» je rekla gospa Carterjeva, «bi poiskal... saj veš, kaj mislim — take lo-kale.»

Res je, je pomislil Carter, medtem ko je gledal ženo iznad skodelice za kavo: zapustnica ji je polnketavala hkrati s kavno žličko. Bila je v tistih letih, ko je srečna žena najlepša, toda njej so se poznale poteze nezadovoljnosti. Kadar je pogledal njen vrat, se je zmerom spomnil, kako težko je razrezati žilavega purana. Ali sem jaz kriv, se je vprašal, ali ona — ali pa ji je krivda prirojena: kaka napaka v žlezah, kaka podedovana lastnost? Žalostno je, kolikokrat si mlad človek misli, da je odkril kako posebno odliko, ko gre v resnici za znamenje frigidnosti.

«Obiljubljen si, da bova kadila opij,» je rekla gospa Carterjeva. «Tukaj ne, draga. V Sajgonu. Tukaj se to ne dela.»

«Kako si konvencionalna.»

«Tu ne bi našla drugega, kot najbolj zakonite brioge, v katerih se shajajo kuliji. In spadaš v tako družbo. Vsi bi bili šaljivi, vata. Zaigral je adut: «In po takih beznah so ščurki.»

«Ko ne bi bil moj mož, bi me gotovo povabil v celo vrsto lok-alov.»

Upajoče je poskusil: «Japonski strip tease...», toda to je že vse slišala. «Tiste grde ženske v ne-drkih,» je rekla. Njegova jeza je rasla. Pomislil je na to, koliko denarja je bil porabil, da jo je vzel s seboj in da si je olajšal vest — prepogostoma je postal brez nje —, toda ni je bil bolj za-lostne družbe od ženske, ki si je ne želi. Skušal je v miru popiti kavo: imelo ga je, da bi ugriznil roko skodelice.

«Polni si kavo,» je rekla gospa Carterjeva.

«Oprostite,» Odsekano je vstal in rekel: «Prav. Dogovoril se bom za nekaj. Počakaj tu.» Naglasi se je nadimel: «Samo da te ne bo preveč vroče,» je rekel. «Kar pro-si,» je dobila.

«Mislim, da navadno nisem jaz tista, ki jo kaj vrže,» je s suhim nasmehom odvrnila gospa Carterjeva.

Carter je odšel iz hotela in stopil proti New Roadu. Od njem se je znašel dečko in ga vprašal: «Mlad punco?»

«Imam svojo žensko,» je čemer-no rekel Carter.

«Dečka?»

«Ne, hvala,»

«Francoske filme?»

Carter se je ustavil. «Po koliko?» Nekaj časa sta stala na vogalu sive ulice in barantala. S taksi-jem, vodnikom in filmi bi zneslo skoraj osem funtov, a Carter je pomislil, da je vredno svojega denarja, če ji bo za zmerom zap-rilo usta, da ne bo več sitnarila s temi «lokali». Vrnil se je po ženo.

Peljal so se prav daleč in se ustavili pri nekem mostu čez prekop, v umazani ulici, po ka-teri so se širili neopredeljeni du-hovi. Vodnik je rekel: «Stopite za menoj.»

Gospa Carterjeva je položila roko na možev laket. «Ali je varno?» je vprašala.

«Kako naj vem?» je odvrnil in ves otrdel pod njeno roko.

Prehodili so okrog petdeset ne-zasvetljenih metrov in se usta-vili pri plotu iz bambusa. Vodnik je nekajkrat potkal. Ko so jih spustili noter, so se znašli na majhnem dvorišču s prstenimi tili in leseno kolibo. V temi je pod mrežo proti komarjem ležalo nekaj zgrbljenega — prejkone kak človek. Lastnik ju je popeljal v majhno zatohlo sobo z dvema lesenima stoloma in kraljevim por-tretom. Platno je bilo veliko pri-blizno toliko kot knjiga formata velike osmerke.

Prvi film je bil izrazito nepri-vačen in je prikazoval pomlad-tev nekega priletnega moškega pod roko dvuh plavalnih maserk. Sodeč po ženskih triizurah je bil narejen proti koncu dvajsetih let. Ko se je film odvrtil in se z majhnim pokom ustavil, sta Car-ter in njegova žena v zadregi od-selela.

«Ni bil posebno dober,» je rekel Carter, kakor da je poznavelec.

«To so torej slavni modri fil-mi,» je rekla gospa Carterjeva. «Naglasno in dolgočasno.»

Začel se je naslednji film.

Zgodbe je bilo prav malo. Mlad mož — obraz mu pod mehkim klobukom, kakršne so nosili v ti-stih letih, ni bilo videti — je po-boral neko dekle na ulici — ta se je zgrbljala pod svojim klobu-ko kot meso pod pokrovom — in jo spremil v njeno sobo. Igra-la sta bila mlada: zato film ni bil čisto brez čara in dražljivosti.

Ko se je dekle odkrilo, je Carter pomislil: ta obraz poznam, in prebudil se je spomin, ki je bil pokopan dlje kot četrto stoletje. Tista punčka iz cunaj, vržena čez telefon, in iz časopisa izrezana le-potica nad francosko posteljo... Dekle se je sličila in zelo skrbno zlagala obleko; nagnila se je nad posteljo, da bi jo odgnala, ter se pri tem pokazala filmski kameri in mlademu možu: ta je še zme-rom odvrčal obraz od kamere. Pozneje je pomagala se njemu, da se je slek. Carter se je šele te-daj zavedel — tista posebna igra-vost... spomin je potrjevalo ma-terino znamenje na mladeničevem ramenu.

Gospa Carterjeva se je presedla na stolu. «Kako neki dobijo igral-ce za kaj takega,» je rekla s hri-pavim glasom.

«Prostutika,» je rekel. «Tale je malce huda, kajne? Ali ne bi rajši šla?» je pohitel, čakaje, kdaj bo mož obrnil glavo. Dekle je po-pleknila na posteljo in obšla ma-ladeniča okrog pasu — ni ji moglo biti več kot dvajset let. Ne, je iz-računal Carter, enainvajset.

«Ostala bova,» je rekla gospa Carterjeva. «Plaćala sva.» Polo-žila mu je suho, vročo roko na koleno.

«Prepričan sem, da bi lahko našla kje kak boljši kotiček,» je rekla.

Mladenič je legel na hrbet in dekle ga je za trenutek pustila samega. Za hip, kakor po naključ-ju, je mladenič pogledal v kame-ro. Roka gospe Carterjeve je za-drgetala na moževem kolenu. «Ljubi bog,» je rekla. «Saj to si ti.»

«Bil sem,» je rekel Carter, «pred tridesetimi leti.» Dekle je plezala nazaj v posteljo.

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

pol je bila slečna. Njene suhe noge so ga spomnile na storkijo, ki čaka na ribo. Prišla je k nje-mu in ga objela okrog vratu. Nje-na zapustnica mu je zabingljala na ramenu. Rekla je: «Pozabila sem, kako si lep.»

«Oprostite, človek se spreminja.»

«Nisem mislila tako. Vseč si mi, kakršni si.»

Njeno poželjenje je bilo suho, vroče in neizprosno. «Daj,» je rekla, «daj,» in potem je vrisnila kakor togotna in ranjena ptica. Pozneje je rekla: «Za leta in leta se to ni zgodilo,» in razburjeno je govorila in govorila ob njem — kakor se mu je zdela — dolge pol ure. Brez besed je ležal v temi, z občutkom osamljenosti in krivde. Zdelo se mu je, da je izdal edino žensko, ki jo je bil kdaj ljubil.

«Prepričan sem, da bi lahko našla kje kak boljši kotiček,» je rekla.

Mladenič je legel na hrbet in dekle ga je za trenutek pustila samega. Za hip, kakor po naključ-ju, je mladenič pogledal v kame-ro. Roka gospe Carterjeve je za-drgetala na moževem kolenu. «Ljubi bog,» je rekla. «Saj to si ti.»

«Bil sem,» je rekel Carter, «pred tridesetimi leti.» Dekle je plezala nazaj v posteljo.

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

«Plačali so njej. Petdeset fun-tov. Denar je nujno potrebovala.»

«In ti si se zastopil pokratkoča-sil z njo?»

«Ogabno,» je rekla gospa Car-terjeva.

«Jaz se ne spominjam, da bi bilo ogabno,» je odvrnil Carter.

«Kar vidim vaju, kako sta po-tem šla zjutraj ta film.»

«Ne — nikdar ga nisem videl,»

«Zakaj si to storil? Ne morem te gledati. Nesodobno je.»

«Rekel sem ti, da greva.»

«So ti plačali?»

Rojstna hiša Louisa Adamiča na Praprečah pri Blatu nedaleč od Grosupljega

Z OBISKA NA DOMAČIJI PISATELJA LOUISA ADAMIČA

Sedanji gospodar Stanko rad kaj pove o bratu

Ko se je Lojze Adamič pripravljaj na pot v Ameriko, so ga naredili starejšega; zato se v raznih navedbah njegovi rojstni podatki ne ujemajo

Grosuplje leže ob avto cesti Ljubljana - Novo mesto. Od Ljubljane so oddaljeni 21 km. Zelo kratka razdalja, zato zaha-jajo v Grosuplje izletniki vse le-to, največ seveda od pomladi do jeseni. V poletnih mesecih je največ izletnikov, ki so prišli prek meje: naši delovni ljudje — izseljenci iz Belgije, Nizozemske, Francije, Nemčije in drugih ev-ropejskih držav. Precej je tudi na-ših rojakov, ki so prišli na obisk stare domovine prek oceana. Te pritegnejo Grosuplje se najbolj. Na sedem mestec stoji spome-nik njihovega znanca in prijate-lja, slovenskega pisatelja Louisa Adamiča.

Pisatelj Lojze Adamič po-za domala vsak naš človek v Clevelandu, Chicagu, New Yorku in drugih številnih krajih ZDA, kjer žive naši izseljenci. Starejši ga poznajo z osebnih srečanj, drugi po njegovih delih. Saj jim je napisal vrsto knjig, ki so raz-nesle slavo našega pisatelja in s tem tudi našega rodu na tej in oni strani oceana.

Velika je knjižna žetev, ki jo je zapustil prerano umrli pi-satelj.

Prvo zgodbo je objavil Louis Adamič v mesečni reviji The American Mercury leta 1928, za-tem je prevedel v angleščino Cankarjevega «Hlapca Jernej-a», nato pa nam je naslavljal ve-romani: Smeš v džungli (1932), Di-namit, Rojakova vrnitev, Zibelka življenja, Vnučki, Hiša v Antigui, Boj, Moja Amerika, Iz mnogih dežel, Moja rodna dežela, Kako se piše? Narod narodov, Veče-ja v Beli hiši in svoje poslednje delo Orel in korenine. To delo je nastalo po njegovem posled-njem obisku v stari domovini le-ta 1949. Prav-pisanje tega dela je bilo zanj usodno. Prikazoval je novo Jugoslavijo in maršala Tita. To delo je bilo trn v peti sovražnikov nove Jugoslavije, ka-tere velik prijatelj je bil pi-satelj Adamič. Zato je padel kot žrtev resnice in svojega pre-roškega peresa, zadet od zahrbitne krogte na svoji farmi v Milfordu v državi New Jersey.

Vsako, ki pozna ameriško-slovenskega pisatelja Louisa Adamiča po njegovih delih in življenju, rad obišče kraj, kjer se je rodil in rasel, ter od tu od-šel v širni svet, v Ameriko.

bila Kranjska še del velike av-stro-ogrske monarhije in so ime-novali Slovence po Ameriki še «Hunkle», to je iz «Hungarie» (Madžarske), prebivalce avstrijsko-madžarske monarhije. Ime Hunki je bil naziv širšega po-mena, ki je prišel v Ameriko iz stare črnožolte monarhije, ki ji je vladal avstrijski cesar, ki je bil ob enem tudi kralj Ma-džarske.

Da se je zrušila avstro-ogrska stavba, pa je prispeval svoj de-lež v prvi svetovni vojni tudi skromni vojak Lojze Adamič. V drugi svetovni vojni pa se je povzpel že tako visoko, da je s svojimi zvezami in poznanstvom z Rooseveltom in drugim držav-niki mnogo storil za osvoboditev, zmago in priznanje nove Jugo-slavije.

Vso svojo ljubezen do nove Ju-goslavije in jugoslovanskih na-rodov je popisal razgledani dole-njski rojak v svojih številnih knji-gah. Kar je zapisal, drž se da-nes po njegovi prezgodnji smrti. Zato nam je drag, zato segamo radi po njegovih knjigah še da-nes.

Prav zato obiskujejo Adamič-ovo rojstno hišo številni bralci njegovih del, da spoznajo kraj, ki nam je rodil tega velikega moža.

Lojze se je rodil v dobro ure-jeni, premožni družini. Adamič-ovo domačijo sestavljata dve gra-ščinski poslopji. Ugrešajo ju že s ceste, ko prihajajo iz Grosuplje-ga proti Blatu. Ta makadamska cesta, ko prihajajo z Grosuplje-Kriške vasi in na znano višinsko izletniško točko Polzevo nad Vi-šnjo goro.

ODREZAVI LOJZETOV BRAT STANKO

Proti Adamičevemu domu na Praprečah pa se odcepi na Blatu kolovozna pot. Gospodarja Sta-neta Adamičevega, šest let mlaj-šega brata pokojnega pisatelja Lojze, smo dobili pri mlaičvi. On in vsa družina je imela pol-ne roke dela.

Kljub obilnemu poslu pa smo se zapredli v živahen pomenek. Zdal domuje brat Stane s svojo družino v južni stavbi, v sosed-nji zgornji stavbi (na severni po-lovici posestva) pa njegov brat-čane s svojo družino.

Stanetova domačija ima s ho-sto 8 hektarov zemlje. Na po-sestvu mu gospodari žena Min-ka. Imata tri otroke: dva fanta

Stane Adamič

(Marjana in Toneta) in hčerko Stanislavo — Stašo.

Nekajkrat sem snel na filmski trak zajeti graščinski stavbi, pa tudi gospodarja Stanka. Zaradi dela pri mlaičvi je bil seveda ves od znoja in plev prašen in ne-urejen. Žena se je sramežljivo ustrašila in je dejala zaskrblje-no:

«V tako zaprašen obleki se ne-ndar ne boš dal slikati.»

Stanko, ki se je opiral na gra-blje in mu je bil pomenek kar povesel, menda zato, da se je pri delu malce oddahnil, pa se je brez znanja in ji zabrusil:

«Pri mlaičvi je vendar vsakdo prašen in v zmečkani obleki.»

Nato se je na široko zasmel: «Le kdaj si se videla, da bi kdo hodil k mlaičvi — v črni mašni obleki ali v fraku...»

Dolenjci so znani po svojih odrezavih in sočnih odgovorih in tako je tudi gospodar Stane na Adamičevih Praprečah dokazal svojo šegavo prisrčnost.

Mimo je obstal pred fotografskim aparatom. Njegovi ženi Minki pa ni šlo v glavo, da si posnel tudi človek njegovega mo-ža v posvečanem klobuku, ki mu je ščitil glavo pred prahom in v nezakanih hlačah. Zato se je spet brez znanja v vlogi skrbne gospodinje in je dodala še dru-go pripombo:

«V takih hlačah vendar ne boš stal pred fotografom, saj bi nas bilo kdaj pozneje sram...» se je začela gzažati.

Njen moč, dolenski veseljak, poln sočnega humora, pa se je tudi zaradi hlače namuznil in iz-mazal. Pogledal me je, ko sem pripravil svojo fotografsko ka-mero, da bi ga ujet na ploščo. Bil sem zaradi toplega poletne-ga dne oblačen v kratke platne-ne hlače dokolenke, dočim je imel gospodar Stanko Adamič dolge hlače. Na široko se je za-smejal in je odvrnil ženi, da bi se potolažila:

«Če pogledaš tegale strica, mojim hlačam ni kaj očitati, so zmeraj še enkrat dalje kakor njegove...»

Dobra volja in iskriki odgo-vo-ri so nas vse spravili v smeh. Tudi sramežljivo ženko Minko, le da se ona ni pustila ujeti na ploščo...

Pomen in naloge dijaških domov

V prihodnjih dneh bodo na naših solah popravni izpiti. S tem se nekako že pričinja novo šol-sko leto in 1. oktobra bodo zopet zaživele učilnice osnovnih, sred-njih in strokovnih šol. Menimo, da je prav sedaj pravi čas, da spregovorimo besedo o pomeni in nalogah dijaških domov. Mor-da se bo komu zdela, da je to tako znana stvar, da ni vredno izgubljati besed. Pa vendar ni tako. Za to pisanje sem se odlo-čil prav ob spoznanju, da so med nami še ljudje, ki jim ni znano, kdo in kje jim lahko pomaga pri vzgoji njihovih otrok.

V počitniškem tečaju za poprav-ne izpite, ki se pravkar zaklju-čuje v Dijaškem domu, je več primerov, ko so bili dijaki med šolskim letom prepušteni takore-koč samim sebi. Oče in mati, ali se pa mati vdova, so ves dan za-paseni in otrok je sam doma ali se pa potepa. Šele zvečer zažvi

družina, a takrat je prepozno, da bi otrok opravil pod nadzorstvom od dela trudnih staršev svoje šol-ske dolžnosti. «Nimam toliko sredstev, da bi mogla plačati vzdrževalno v domu,» je zatr-jevala mati, ki uvideva, da bi njej otrok potreboval več nad-zorstva pri svoji rasti in študi-ju. Ta mati namreč ni bila niti poučena, da v dijaških domovih ne plačujejo vsi celotne vzdrže-valnine, temveč da prisloži so-cialno šibkejšim na pomoč pod-orno društvo «Dijaška matica». Ker ima naša slovenska narod-na skupnost v Trstu in Gorici ce-lo več zavodov, ki so namenjeni dijaški mladini, ne bi smelo biti niti enega slovenskega dijaka, ki bi zaradi nepopolne vzgoje v dru-žini bil izpostavljen nevarnosti, da bo obsojen v šolskem napre-dku, kakor tudi v pravilnem raz-voju svojega znanja.

Staršem, ki ne morejo iz enega ali drugega razloga nuditi svo-jim otrokom popolne vzgoje in jim sami ne znajo pomagati, bi mo-rali bolje poučiti in razgledati sosedje, prijatelji, sorodniki, po-kazati možnosti ugodne rešitve tega za otroke tako važnega vprašanja. Kolikor sami ne morejo dati podobnih pojasnil, naj napo-tijo prizadete starše na ravna-teljstva, da zberejo potrebne in-formacije in potem tudi prave pot.

Zaposlenost obeh staršev, ozi-roma matere vdove, pa ni edini razlog, ki govori za to, da se di-jakinja ali dijak pošlje v dijaški dom. Včasih je, žal, mladi, dora-ščajoči človek ogrožen v svojem zdravem razvoju tudi iz drugih «družinskih» razlogov: številnost družine v pretesnem stanovanju, kronične bolezni v družini, alko-holizem, ostra nesoglasja med starši so utemeljeni razlogi, da za-pusti študirajoči mladinec ne-zdravo družinsko okolje in dobi primernejše ozračje za svojo rast v zavodu.

BOGASTVO NE NUDI LJUDEM PRIČAKOVANE SREČE

Blodnje in duševno trpljenje mnogih milijonarjev

Rockefeller se je vse

življenje bal, da bo obubožal - Stari Ford se je neprestrano tresel za svoje življenje

Navaden zemljan si želi denarja, velikega bogastva. Čim več, tem bolje. Kajti potem bi si mogel privoščiti vsega, česar se mora sedaj, ko je revni, odreči. Le, če bi imel dosti denarja, bi bil v resnici srečen. Si misli. In sanja. In razmišlja. In dela načrte. In zida gradove v oblake.

Saj bogatašev niti dobro ne pozna. A vidi pri njih le zunanji lesk, sijaj, razkošje, s katerim se obdajajo. Nič pa ne ve o njih razpoloženju, o njih duševnosti, o njih počutju, o njih blodnjah in strahovih, ki jih navaden človek ne pozna.

Pod imenom Dave Carey se je skrivaj ameriški milijonar Rufus Dryer in tako dalj časa nastopal v nekem cirkusu kot klovn. Ko so ga tam po dolgem iskanju odkrili, je priznal, da se je k tistemu poslu zatekel zaradi tega, ker je kot milijonar živel v večnem strahu, da ga bodo umorili.

Tale Rufus Dryer ni osamljen primer. Stevilni so milijonarji vsepovsod po svetu, ki jih mučijo podobne blodnje. Ki se zaradi tega vedejo tako nenavadno, da o njih niti ne govorijo. In v njihovi glavi prav vse tako kot bi moralo biti. O tem bi se najbolje vedeli povedati psihiatri, ki imajo prav med največjim milijonarskim bogastvom najhujše paciente. Znameniti bogataši trpijo na razne načine: bolj se zasledovajo, tatov in roparjev, izgube premoženja, obubožanja, lakote...

Ako povprašamo psihiatre, torej tiste zdravnike, ki se nenehno ukvarjajo s proučevanjem motenj v človeških možganih in v človeškem du-

ševnem delovanju, o tem, nas bo njih mnenje brez dvoma zelo presenetilo:

«Čim bogatejši so ljudje, tem večje naletimo pri njih na pristne duševne bolezni. Čeprav se te njih duševne motnje po navadi ne kažejo v taki obliki, da bi jih morali zapreti in ločiti od drugih ljudi. Toda strah pred zasledovanjem, pred osiromašenjem, večno trepetanje, da ne bi izgubili svojega denarja, svojega ugleda, svojega družabnega položaja, svojega vpliva in oblasti, ki jo nudi bogastvo, vse to povzroča pri njih take duševne motnje, da so med milijonarji duševne bolezni in blaznosti že kar navaden pojav.»

In zaradi tega se ni dr. Julius Milton prav nič čudil, ko je nekega jutra pridržal k njemu gospa Dryer in brez slehernega uvoda ali pozdrava vzkliknila:

«Pomislite, gospod doktor, Rufus, moj mož, je izginil! In niti najmanjšega pojma nimam, kje bi utegnil biti!»

Takoj so najeli celo vojsko zasebnih detektivov, ki so kar se da obzirno šli na lova za milijonarjem Rufusom. Preiskali so Severno in Srednjo Ameriko ter Evropo, po dolgem in počez. Nazadnje so ga staknili v mestu Pensacola na Floridi, kjer je nastopal v nekem cirkusu kot klovn. Glavo je imel obrito kot žoga, a obut je bil v ogromne čevlje. Tak je sleherni večer zabaval cirkusko publiko, ki ga je poznala pod imenom Dave Carey. Z njim je nastopal tudi stari klovn Danny Styron. Le zelo počasi, da se skriva za tem klovnom milijonar Rufus Dryer. Mrs. Dryer je

kar se da naglo odhitela s psihiatrom na Florido. V resnici je morala pohiteti, kajti cirkus se je že pripravil za nadaljnje potovanje v Alabamo in Tennessee. V zadnjem hipu so ga se prestregli, strpali v razkošen avto in odpravili od tam tako naglo, da ni Rufus utegnil slišati svojega prijatelja Dannyja Styrona, ko je zaklical za avtomobilom:

«Ostani tukaj, Dave! A naj se ti zgodi karkoli, ako se hoče vrniti k nam — te bomo sprejeli z odprtimi rokami!»

O starem Henryju Fordu, avtomobilskem kralju, se ve, da je najel pri Pinkertonu v New Yorku šest krepkih mož, ki so bili stalno v njegovi bližini kot njegova telesna straža. Tega bogataša je namreč kar naprej preganjala bojazn, da ga bodo umorili. Niti policija niti Pinkertonovi agenti niso mogli odkriti nobene sledi, ki bi kazala na to, da je ta straža starega Forda upravičen. Nihče ga ni izsiljeval, nihče mu ni niti najmanj stregel po življenju. A stari mož le ni bil miren ne ponoči ne podnevi.

Tudi stari Rockefeller je bil do svojega zadnjega dne obseden po bojazni, da bo obubožal. Kljub temu, da se je že davno prej tako prebrsano zavaroval proti temu, da se mu v resnici ni moglo prav nič podobnega zgoditi. In vendar je trepetal od strahu, da bo nekega dne ob vse svoje imetje.

Clane družin Astor in Dupont de Nemour pa preganja nekoliko drugačen strah. Že od nekdaj in še dandanašnji. Čeprav stejeta ti milijonar-ski družini že več sto oseb.

Ti pa se že ob sami misli, da ne bi bili najbogatejši med bogatimi v Ameriki in Evropi, zgrozijo in trepetajo, če se morda nekega dne le ne bo kaj takega zgodilo. In tako si grenijo življenje, ter se zatekajo k psihiatrom po pomoč.

John Albert Drian je živel v neki temni newyorški ulici v bedi in pomanjkanju. Njegovo stanovanje je bilo bolj podobno jazbini kot človeške mu bivališču. Nekega dne pa so ga našli v tisti zatočni kuhni mrtvega. Lezal je na prepereli slamnjači. Ko so to izvele vdignili, so našli pod njim vhod v podzemeljski rov, ki ga je izkopal sam Drian. In tam so odkrili v nepopolni nesnagi zlata, draguljev in vrednostnih papirjev, katere so podgane že močno razgrizle, v skupni

vrednosti 3 milijonov dolarjev.

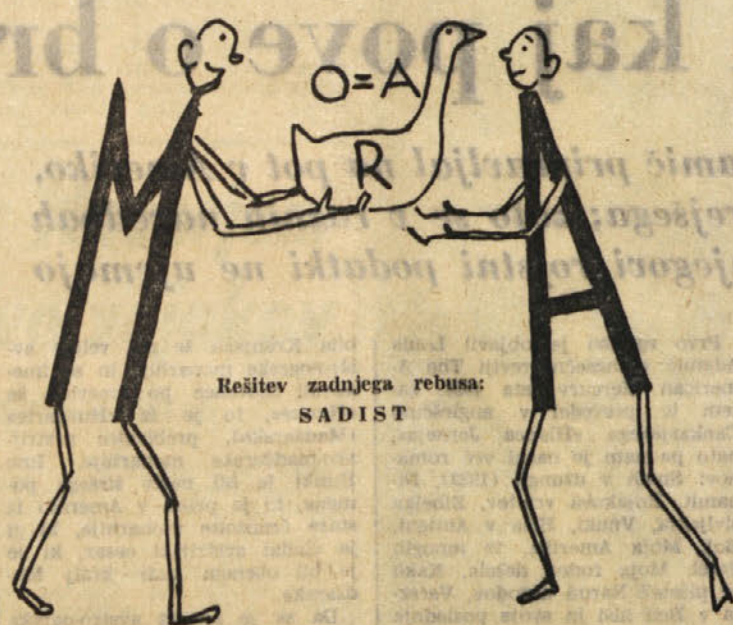
William Eskine Gulland, eden najbogatejših Angležev, še dandanašnji prepeči vse dni na pločniku pred svojo razkošno vilo, ponoči pa spi v starem avtomobilu, ki je nalašč v ta namen pred vilo. In čemu vse to? Zatrdo se je namenil odkriti zakaj sleherni teden pogine po ena njegovih 70 mačk, ki se spopirajo v njegovi vili. Vztrajno je na oprezo pred svojo vilo, a doslej se mu še ni posrečilo dognati vzrok tega rednega poginjanja njegovih mačk.

Mrs. Emo Buhl de Hart so nekega dne našli v Port Richmond of Staten Islandu mrtvo v njenem stanovanju. Vsi, ki so jo poznali, so vedeli, da je to tiha in rečna ženska. Vedeli so tudi, da ne po-

rabi zase na dan več kot 15 centov. Z nikomer svojih sedevov ni imela nobenih stikov, nikogar ni ničesar prosila, nikomur ni nič dala, ni komur ni privoščila niti osede. Ko so prišli po njeni smrti v njeno sobo, so našli v nekem skrivališču v zidu več kot dva milijona dolarjev.

Mrs. Rachel Frasons je nedaleč od Londona ubil nek zlikovec Sele ta umor je razkril, v kako nenavadnih razmerah je živel ta ženska. Mrs. Rachel je stanovala skupno z 22 mačkami, psom in kravo. Vsi skupaj — ona in vse te živali so prebivali v velikanski palači s 30 sobami. Sleherni noč se je Mrs. Rachel skrbno zaklenila, da je ne bi kdo umoril. Končno pa so nekega nedeljskega zjutri zaključili za skrivnostne gospe. Ponoči je spazil v njeno palačo in jo ubil. Toda dragocenosti, ki si jih je tako želel, ni našel. Stara gospa je namreč imela navado, da je vsako noč kakšno svoje dragulje drugje. In tako je rešev ostal praznih rok.

Howard Robard Hughes, znameniti «leteči milijonar», znan tudi kot manager največjih ameriških letalarn in drugih velikih industrijskih podjetij, ima navado, da se odpravi v San Francisco pes in se po mestu sprehaja bos. Uživa pa le solato, grapefruit in čebulo. Neznansko se boji smrti. «Nočem umreti! Rad bi čakal vsaj 300 let, a tudi 3.000, če bi bilo mogoče!» Kaj torej koristi vsem tem čudakim bogatašem njih denar, če pa ga ne umejo pametno porabiti in si ne znajo najti sreče. S. A.

Mrve in drobiž

★ PREPOČASI JE VOZIL

Ni kazniva samo prehitra vožnja, marveč se tudi tisti avtomobilist, ki vozi prepočasi kaj lahko pregreši proti cestnemu zakonu. Vsaj v Švici je tako. Neki švicarski avtomobilist je moral plačati kazen «zaradi prepočasne vožnje». V centru mesta Luzern je vozil skozi križišče, ko se je na semaforu pokazala zelena luč tako počasi, da je bil komaj sredi križišča, ko se je luč na semaforu že menjala. Razumljivo, da da je s tako vožnjo občutno obiral promet vozil in tudi pešcev. Proti prisojeni globi se je ta švicar sicer pritožil na sodišče, a tam so kazen na podlagi člena 27 zveznega prometnega zakona potrdili.

★ PRIMERNA DARILA ZA OBLETNICE POROKE

Združenje draguljarjev v Ameriki je pred kratkim objavilo takle nasvet možem, ki so včasih v zadregi, kaj naj bi kupili svoji ženi ob obletnici poroke. Ob prvi obletnici zlato uro, za naslednja štiri leta porcelan, kristal in srebrno posodo, ob desetletnici diamante, za 13. obletnico krzno... Saj. Dober nasvet je včasih zlata vreden, toda slab...

★ «KRIVČEN» STROJ ZA UGOTAVLJANJE LAŽI

V nekem mestecu v Teksasu so napravili poskus s strojem, s katerim je moč dognati, ali govori poskusna oseba resnico ali ne. Za te poskuse so določili najprej javne uradnike. Toda, glej ga, šementa! Vse po vrsti je tisti stroj obsodil za lažnive, sleparje, nepoštenjake. In kaj so napravili po taki preizkušnji? Poslali so stroj nazaj, češ da tako «krivičnega stroja oni ne potrebujejo». Seveda, tako je po navadi. Ni omadeševan tisti, ki ni pošten, marveč tisti, ki njegovo nepošteno dejanje razkrinka.

★ REDAR BREZ ŠOFERSKEGA IZPITA

«No,» poreče morda kdo, «če redar nima šoferskega izpita, ga pač nima in hodi peš, ali pa se vozi pri drugih.» Toda redar v mestu Passiac v državi New Jersey ni mislil tako. Šofiral je policijski avto, čeprav ni imel za dovoljenja, ter povzročil prometno nesrečo. Tako je prišlo to na dan. Redarja so takoj aretirali in ko so ga vprašali, kako to, da je vozil avto, čeprav ni imel voznškega dovoljenja, je žalostno odvrnil: «Saj sem že večkrat polagal izpit, a ga nikoli nisem mogel opraviti!»

★ TRGOVINA. KJER PRODAJAJO SPANJE

Taka trgovina je, seveda, v Ameriki. In sicer v New Yorku. In kaj je moč kupiti v tej trgovini? No, spanje, vendar! Tam prodajajo najrazličnejše uspavalne praške in tablete, čaje, pomirjevalne tablete ter — zamašca za ušesa. Skratka, pripomočke za mirno in prijetno spanje.

★ PERESNIKI ZA ANALFABETE

Take peresnike so začeli izdelovati Japonci. Neka tovarna v Osaši se je specializirala v izdelovanju peresnikov, ki so sicer navidez popolnoma enaki takim, ki jih izdelujejo največje tovarne v Ameriki, le da z njimi ni moč pisati, ker nimajo ne polnila ne peresa. Čemu pa potem izdelujejo take ničvredne peresnike? Da jih pošiljajo v Južno Rodenzijo, kjer jih menda tamkajšnji prebivalci zelo radi kupujejo in jih potem nosijo za okras na prsih. Saj pisati itak ne znajo.

★ ŠVICARSKI NOČNI ČUVAJI

Mesto Lausanne v Švici je menda še edino v Evropi, ki ima še dandanašnji čuvaje, ki ponoči budno pazijo na imetje svojih sosesk. In da meščani vedo, da ti nočni varuhi niso zaspali, se vsako uro oglasijo iz zvonika mestne stolnice ter kličejo uro. Zanimivo pa je, da se je ta srednjeveška navada ohranila prav v Švici, domovini ur. Mi poznamo to navado le še po znani «Ribniški», pesmi, ki smo jo pri nas že večkrat slišali: «Ura je devet...»

★ JAHACEVA ŽENA NE PRENESE KONJ

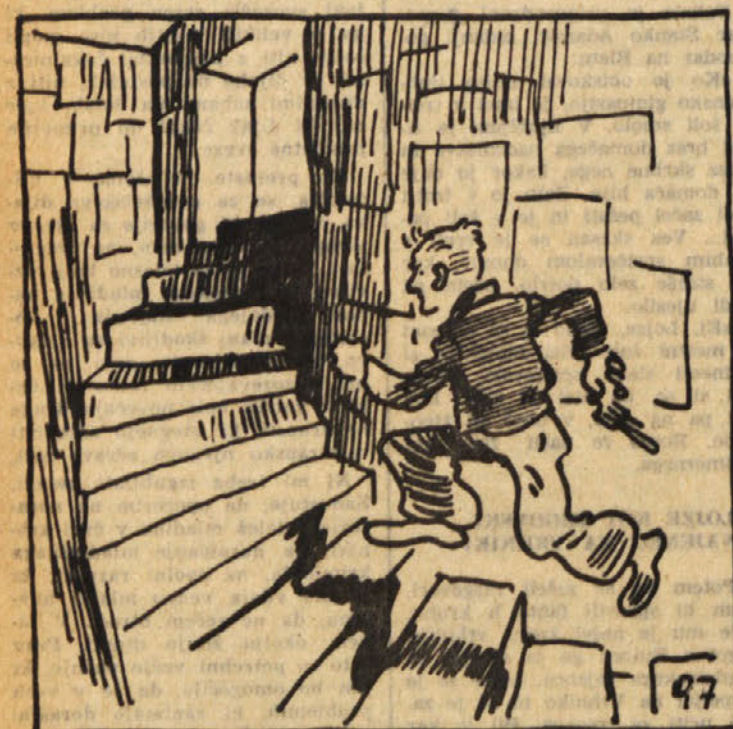
To je zares ironija usode. Žena slavnega ameriškega jahača Williea Shoemakerja, ki je star 32 let in je zmagal na konjskih dirkah že 4850-krat, je alergična za konje. Njena občutljivost je tako hudega značaja, da se mora Willie vsaki-krat, ko se vrača s svojega posla, preden stopi v svoje stanovanje, popolnoma preobleči, da ne bi povzročil svoji ženi neprijetnih izpuščajev.

★ OH, TE GLOBE!

Parizan Louis Bernot ima smolo. Pri vožnji s svojim avtomobilom je napravil prekršek, redar mu je naložil globo. Louis je nekaj ugovarjal in redar je izročil njegovo zadevo sodišču. Tam pa: «Obtoženec, obsojeni ste na plačilo 200 frankov globe (25.000 lir), ker ste žalili javnega funkcionarja, ko je opravljal svojo uradno dolžnost. Želite kaj pripomniti?» «Gotovo,» odvrne gospod Bernot, «toda pri takšnih tarifah si tega ne morem privoščiti!»

RIŠE Vlado Pirnat Storzčkove pustolovščine

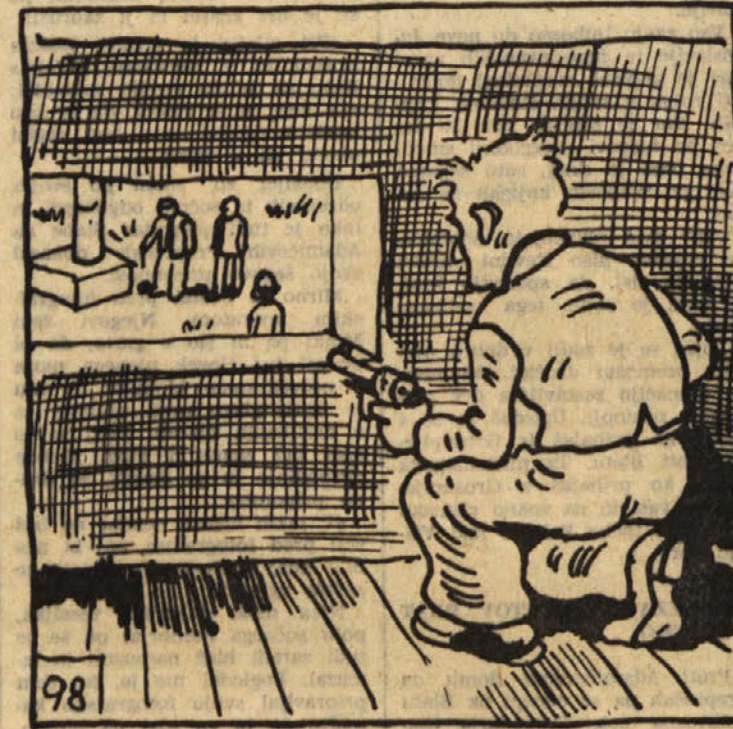
PIŠE Josip Jesih

Tako je Tom ostal sam. Usoda se mu je izneverila in zlovoljno je pričel razmišljati o novih načrtih. Nenadoma pa so tišino nad njegovim skrivališčem prekinili človeški glasovi. Zdrznil se je, prijel za samokres ter po stopnicah stekel v skrito opazovalnico. Tam je napeto oprezal. Kmalu je zopet zaslišal neke šume. Bilo je, kot da bi nekdo s sekiro udarjal po leseni ogradi.

Tom je v skrivališču pridružen zaklet: «Hudiča, ti pači detektivski morajo pa res vse zavohati.» — «Najbolje bo,» je rekel drugi detektiv, «če tale brig kar preiščemo. Zdaj nam je vsaka podrobnost dragocena, in če hočemo svoje delo kronati s uspehom, moramo biti zelo natančni.» Komaj je končal, je kapitan presenečeno pokazal v neko smer.

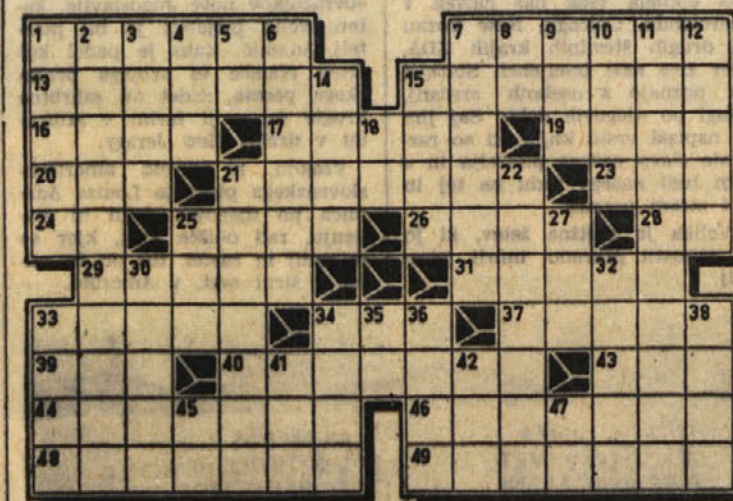

Pretekla je morda minuta — za Toma dolga kot večnost — ko so se pred kočo ob mučnim stebri prikazali trije možje. Dva sta bila detektiva, tretji pa je bil kapitan «Vintgarja» — Storzčkov oče. «Poglejta,» je rekel eden od detektivov, ki je pod mučnim stebrom našel vrh, «če bi bila tale vrh stara, bi morala biti preperela, ker pa ni, sklepam, da je nekdo še pred kratkim moral biti tu.»

«Poglejta,» je vzkliknil ter pokazal napis Brazgotinec. Vsi trije so se nemo spogledali in se previdno ozrli naokoli. Eden od detektivov je nehotno segel po revolverju. Toda bilo je prepozno. — «Roke kviks!» jim je rezko ukazal neki glas. Bil je Tom, ki je z naperjenim samokresom vso trojico postavil v matni položaj.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. grabežljiva sladkovodna riba, 7. prefinjena skrajnost baroka, 13. slovenski pesnik in pisatelj («Dunajski soneti»), 15. bizantinski vojskovodja, 16. bog ljubezni, 17. goveja juha z jajcem, 19. zmečkan krompir, 20. nenadna smrt, 21. francoski pisatelj in filozof iz 18. stoletja (Denis), 23. prilikava gozdna rastlina, 24. medmet bolečine, 25. domača pernat žival, 26. staro glasbilo, 28. stavčna nikalnica, 29. pravoslavna verska podoba, 31. neotesan grob, 33. čistota, 34. iglasto drevo, 37. srbsko moško ime, 39. otok v srednjem Jadranu, 40. time znamenite pesnike Duncan, 43. otok v Andamanih, 44. delavec, ki je plačan po učinku, 46. stolp pri džamiji, 48. številica, od katerega odštevanja, 49. anemična barva obraza.

NAVPIČNO: 1. upadanje morske vode, 2. slavni ruski skladatelj in dirigent (Igor), 3. krčelo, 4. zver iz rodu mačk, 5. začetnici slovenskega pisatelja («Visočka kronika»), 6. ključavnica, 7. odlični francoski filmski režiser, (Jean, «Francoski kankane»), 8. piščica starih Slovanov, 8. kiparski izdelek, 10. slovenski violinist, virtuos (Igor), 11. prebivalce prve slovenske državne tvorbe, 12. jenski plodovi s trdo lupino, 14. zemeljsko bogastvo, 15. grad v Halozah, 18. oblika pomožnega glagola, 21. hčere kralja Danaja v grški mitologiji, 22. najhiki prehod med Ljubljansko in Celjsko kotlinjo, 23. glasbilo, 27. pristanišče na Piskem, Turku, 38. rimski konzul in cenzor, neaprosen sovranski Kartagine, 32. Obri, 33. država v Indokini, 34. keltski ljudski pesnik in pevec, 35. predlog, 36. vrsta paralelograma, 38. glasbeni znak, 41. sanje, 42. odžagan kos debla, hloč, 45. kemični znak za rutenij, 47. latinski predlog.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Ankanar, 9. stiska, 14. Marlene, 15. Apolon, 16. Arion, 17. Don, 18. sari, 20. doza, 21. Gelin, 23. pol, 24. Ida, 25. molji, 26. ep, 28. Bl, 29. SI, 30. polje, 31. titan, 33. Talia, 34. Potr, 35. šarža, 36. kupon, 37. Porin, 38. Kanin, 39. Ristato

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Pred seboj ima malo zelo razgiban teden. Zaradi nekaj vedre bode jezičljive, druge pa vas bodo razveselile. V odnosu do ljubljene osebe bodite previdni, ker lahko vsaka beseda povzroči spore in nerazumevanja. Na delu pojde vse dobro.

BIK (od 21.4. do 20.5.) V teh dneh bo do vašega čustva še posebno globoko. Obstaja močna težnja po ustvarjanju romantičnega okolja. Sreča za ljubljencev in tudi osebe, ki so že dolgo poročene. Na delu doseči te dni višek. Ugodne perspektive za potovanje.

DVOJKA (od 21.5. do 20.6.) Življenje bo zelo razgibano. Bortti se boste morali proti slabim volji ljubosurnu ljubljene osebe. Ne bo škodovalo, če se boste v teh dneh malce ukvarjali z duševnimi vprašanji in skušali obogatiti svoje znanje.

RAK (od 22.6. do 21.7.) Teden je kot nalašč za ljubzen-ska srečanja. Planet ljubini vam je zelo naklonjen in boste bolj simpatični kot kdaj koli. Odnosi s prijatelji bodo postali zelo tesni in topli. Ime-l boste tudi polno načrtov.

SKORPION (od 22.7. do 21.8.) Z lah-koto boste dosegli notranje ravnotežje ter vzpostavili tako skladne stike z ose-bami, ki so vam pri srcu. Raz-dobje bo zelo prijetno tudi v odnosih s prijatelji in v druž-bnem življenju. Mnogo ljudi vam pojde na roko.

STRELEC (od 22.8. do 21.9.) Tudi v ljubzenskih odnosih bo položaj spre-menljiv in prilago-diti se boste mora-li trenutnim zahtevam. Na iz-leh ali potovanjih sploh uteg-nete srečati prijete ljudi. Za-dovoljni boste tudi z nakupi. Na delu vse dobro.

DEVICA (od 22.9. do 21.10.) Položaj bogi-nje ljubezni je še nadalje naklonjen in ne skušajte preva-dati nasproti osebi drugega spola. Kar se tiče va-sega stanovanja, vas čaka pri-jetno izmenadevje. Na delu bo položaj nekoliko napet, kar vas bo razburilo.

KOZOROG (od 22.10. do 21.11.) Mučili vas bodo dvomi in ljubosumje zaradi nespornosti z ljubljeno osebo. V druž-bnem življenju boste napre-dovali in nič ne bo moglo za-vreti vaših želja in ambicije.

VODNAR (od 22.11. do 21.12.) V utrjenih odnosih uporabljate vse svoje elastičnost in ne mislite na stvari, ki se ne dajo menjati. Kdor je še sam, naj uživa čimveč svobode. Sre-čuje naj se s prijatelji ter le-žuje sestankov, da spozna no-ve osebe.

RIBI (od 22.12. do 21.1.1965.) Lahko raču-nate z močnimi ču-stvi, ki vas bodo ve-oma osrečila. Predvse-m boste cutili, da je ka-že ljubljena oseba do vas mno-go razumevajoča in boste zato lahko zadostili svojim roman-tičnim nagnjenjem. Na delu ne boste zadovoljni.

NAŠA ZEMLJA

MESEČNA PRILOGA PRIMORSKEGA DNEVNIKA ZA NAŠE PODEŽELJE Štev. 7

Vsa živina v Gročani je popolnoma zdrava

Lastnikom goveda so izročili potrdila ministrstva za zdravstvo, ki potrjujejo, da je vsa v vasi rejena živina neokužena po jetiki - V Gročani ni niti okužb po brucelozi

V prisotnosti dr. Radilla, ki je zastopal dr. Perca, ravnatelja pokrajinskega nadzornišča, dr. Derina namesto pokrajinskega živinodravnikarja in živinorejskega izvedenca gospoda Tagliaferro so razdelili gročanskim živinorejcem izkaze, ki jih je izdalo ministrstvo za zdravstvo in ki potrjujejo, da je vsa, v Gročani rejena živina, neokužena po jetiki.

Omenjena potrdila so izven poštvalnosti in zanimanja, ki so ta pokazali živinorejci Gročane za odstranitev iz njihovih hlevov ene najbolj nevarnih okužb, ki ne povzročajo le škode na proizvodnosti posamezne živine ampak tudi ogrožajo zdravje potrošnikov mleka.

Gročani je prva vas naše pokrajine, o kateri lahko trdimo, da je živina popolnoma zdrava. Seveda bo to imelo tudi pozitivne posledice tako glede mleka, ki je gotovo zdravo (v Gročani ni niti okužb po brucelozi), kar je tudi jamstvo, da se lahko uporablja brez bojazni morebitnih okužb, kakor v pogledu živinoreje kot take, kajti iz vzrejnega središča v Gročani bomo lahko dobili živino

z dobro proizvodnostjo, ki bo tudi popolnoma zdrava.

Upajmo, da bodo v bližnji prihodnosti tudi ostale vasi tržaške pokrajine s pomočjo zadevnih pobud, ki jih nudi država, dosegle uspehe, ki so bili že doseženi v Gročani, kar bo pomenilo ne samo boljše vnovčenje mleka, ampak precejšnji uspeh v živinoreji, ki je pri nas povečini osnova kmetijskega gospodarstva.

Gornje poročilo in pohvalo živinorejcem v Gročani nam je poslalo Kmetijsko nadzornišvo.

Živinorejci v Gročani imajo sedaj v rokah uradno ministrsko potrdilo, ki jim potrjuje, da je njihova živina zdrava, da v vasi ni niti enega goveda z jetiko ali brucelozo. To potrdilo je zelo velikega pomena, tako gospodarskega, kot moralnega za pridne gročanske živinorejce.

Toda uspeh, ki so ga dosegli z živino v Gročani, se ne sme končati samo z nekaterimi javnimi pohvalami pristojnih oblasti, ampak mora nuditi živinorejcem tiste spodbudne koristi, ki jih pričakuje vsakdo, ki takšen uspeh doseže.

Mleko, ki ga pridelajo v Gročani, je vse od goveda, ki je popolnoma zdravo. To pomeni, da ima potrošnik, ki to mleko kupi, jamstvo, da ni kupil mleko od goveda bolnega za tuberkulozo ali brucelozo. To je izredno pomembno jamstvo, ker je obče znano, da se goveja tuberkuloza prenese tudi na človeka, ki uživa mleko tuberkulozne krave. Zato je sedaj dolžnost pristojnih kmetijskih državnih ustanov, da vložijo vse svoje napore, da bodo omogočili živinorejcem v Gročani prodajo mleka po bolj ugodnih cenah kot sedaj, ki gotovo niso spodbudne. Po drugi strani pa daje zdravo govedo tudi jamstvo za zdrava teleta, se pravi za vzrejo zdravih krav.

Vse te možnosti bi morale nuditi živinorejcem ne samo moralno zadoščenje, ampak tudi gospodarsko korist. Predvsem bi bilo potrebno, da bi poleg zagotovitve boljše cene mleka, pristojni organi spodbudili Gročance, naj ne prodajajo svojih telet za zakol, ampak naj jih prodajajo za vzrejo mlekaric. Pri tem je nujno potrebna določena denarna pomoč v obliki raznih nagrad za vzrejo zdravih mlekaric, nagrade, ki jih predvidevajo tudi nekateri zakoni in okrožnice ministrstva za kmetijstvo. Zato pravimo, da loži mnogo odgovornosti za

načrtno povečanje števila zdravega goveda na našem področju, na pristojnih kmetijskih državnih organih. Če bodo slednji znali uveljaviti tudi na našem področju vse spodbudne ukrepe, ki jih vladni načrt v tem pogledu predvideva, bodo še drugi živinorejci videli, da se jim splača vložiti pri reji goveda več truda in vzrediti zdravo živino, kot so jo vzredili v Gročani.

V nasprotnem primeru pa ne bo nihče videl posebne koristi za svoj trud in tudi za večje denarne izdatke, ter bo ostal primer Gročane osamljen z vsemi negativnimi posledicami za napredek živinoreje na Tržaškem.

s. s.

TRGATEV JE PRED VRATI

Dobro negovana trta nam bo dala dober pridelek

Mislimo, da so se naši vinogradniki že dovolj prepričali, kako važno vlogo ima pri vnovčenju vinskega pridelka njegova dobrota. Je torej predvsem v njihovo korist, če to čimbolj upoštevajo.

V glavnem so opravila okrog trte končana. Rast grozdja traja do sredine avgusta, pri poznih vinskih sortah do konca avgusta. Jagoda sedaj ne raste, a dobiva na teži, ker se v njej tvori sladkor. Kadar je v njej največ sladkorja in se ta ne more več kopičiti, nastopi popolna zrelost, to je med koncem septembra in polovico oktobra. Ugodno vreme pospeši zorenje celo za več dni. Vsak sončen dan se slad-

kor pomnoži za dobro tretjino odstotka (v treh dneh za en odstotek). Pomnimo, da zrelo grozdje da več mošta kot premalo zrelo.

Grozdje se pravilno razvija in dozoreva le na zdravih trtah; listi so glavna naravna tvornica, ker leti pod vplivom sončnih žarkov proizvajajo škrob; ta pa je izvor grozdnih sestavin (sladkorja, kisline, bakterijskih snovi itd.). Na splošno so letos trte zdrave in tudi grozdje. Kjer pa sta škodila peronospora in oidij, je kriva nemarnost dotičnih gospodarjev.

Če so na Krasu glede dobrote vina različna, ni to odvisno le od nege trte in sorte, am-

pak tudi od vrste zemlje. Ta parcela ima lahko, sosedna pa težko zemljo. Topla, propustna kamnita in peščena zemlja pospešuje, hladna, težka (ilovnata) tla pa zavlačujejo zorenje grozdja. Naši vinogradi so v različnih legah in trte sončno toploto različno izkoriščajo. Kot že dobro znano, so najbolj tople južne lege z naklonom okrog 35 stopinj (ob naši obali). Na jugozahodne in jugovzhodne. Vzhodne lege so manj tople. Kadar pa je preveč sončne pripeke, so severne, vzhodne in zahodne lege večkrat celo boljše od južnih.

Važno besedo ima gnojenje, ker vpliva na sestavo vina. Pravilno razmerje redilnih snovi v zemlji daje vinu prijetnost, popolnost in ubranost. Fosforna kislina in kalij povzročata sladkor in ekstrakt (sladkor, kisline, tanin, barve, rudninske snovi) v vinu. Za kakovost vina dajmo trti dober hlevski gnoj, zraven pa še dopolnilo z umetnimi gnojili. Kdor tako ravna, ima v enakih pogojih boljše vino, kot vinogradnik, tega ne upošteva. Če imam od 750 trsov okrog 35 hl dobrega vina, moram to pripisati predvsem gnoju, je že pred leti rekel neki kraški kmet.

Koliko k temu pripomore še pravilno kletarstvo, ve vsakdo. To pa je pred nami in na to se mora vsakdo temeljito pripraviti. Laže se je napakam in boleznim izogniti, kot pa jih zdraviti.

V OKVIRU KMEČKEGA TABORA Nagrajeni kmetje za razstavljene pridelke

Ivan Jerman z nagrado v rokah

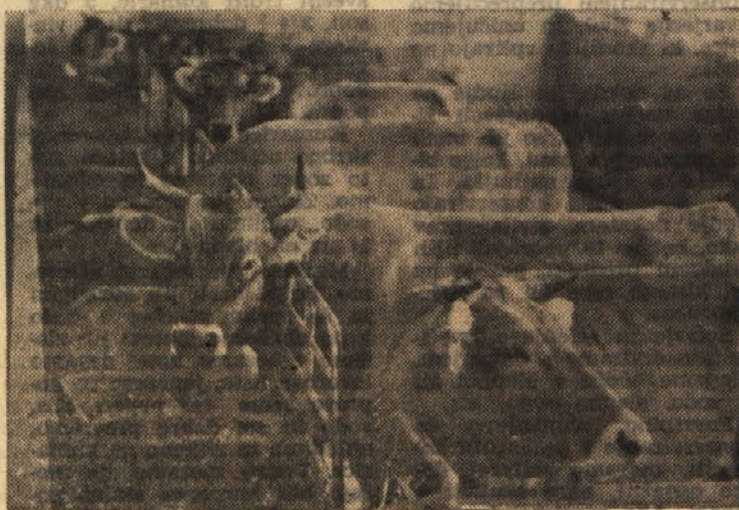
Na Kmečkom taboru na Opčinah je bila tudi razstava kmetijskih pridelkov. Razstava je bila precej zanimiva. Bila pa bi lahko še bolj zanimiva in bolj pregledna, če bi se je udeležilo večje število kmetov iz vseh predelov naše pokrajine.

Posebna komisija, ki so jo sestavljali dr. Tagliaferro, dr. Coraza, Marij Gerbec in Just Karis, je ocenila razstavljene pridelke ter dodelila nagrade sledečim razstavljavcem:

Za področje spodnje tržaške okolice in Miljskih hribov: 1. nagrado (pokal Kmetijske zadruge) Valentin Svab in Ivan

Jerman od Magdalene; 2. nagrado (pokal podjetja FAISER) Alojz Debelis od Magdalene; 3. nagrado (kolajna podjetja FAISER) Josip Scheriani iz Campor; 4. nagrado (kolajna podjetja Agraria Friulana) Alojz Kodrič od Sv. Ane;

za področje gornje tržaške okolice - Kras: 1. nagrado (pokal Agraria Friulana) Alojz Hrovatin z Opčin; 2. nagrado (kolajna podjetja FAISER) Alojz Zagar s Padrič; posebno nagrado izven natečaja je dobil tudi kmet Bartolini iz Lazareta. Silvester Kuret iz Ricmanj pa je bil nagrajen za razstavljene umetniške vaze za cvetlice.

Krave iz Gročane, brez tuberkuloze in brez bruceloze

Nevzdržne dajatve

Avgust je bil mesec borbe italijanskih kmetov - neposrednih obdelovalcev za manjše davke in socialne dajatve ter za izboljšanje socialnega zavarovanja.

Kmetje sedaj ne zahtevajo samo znižanje zavarovalnih dajatev, ampak zahtevajo, tudi, da se jih za zdravniško oskrbo vključi v INAM, zahtevajo izenačenje pokojnin z ostalimi delavci ter izplačevanje družinske doloade.

Kmetje - neposredni obdelovalci, so v preteklem mesecu dobili davčno polo. Prvi obrok bi morali plačati v avgustu. Na tisoče in tisoče kmetov iz vseh italijanskih dežel je vrnilo davčne pole izterjevalnicam. Prepričani so, da je njihovo dejanje pravilno in pravično, ker jim je svoj čas vlada obljubila, da jim bo socialno-zavarovalne dajatve znižala. V resnici pa jih je letos znatno povišala.

V avgustu bi morali kmetje plačati skupno 40 od 78 milijard lir, ki so jim jih letos naložili. To je za male italijanske kmete tako visoka vsota, da dejansko ogroža njihov obstoj v sedanjem kritičnem položaju kmetijstva.

Po drugi strani, in prav zaradi krize v kmetijstvu, je vlada zmanjšala davčne dajatve veleposestnikom. Leta 1958 so ti plačali 48 milijard lir, lansko leto pa so jim davke znižali na 16 milijard lir. Kmetje - neposredni obdelovalci pa so leta 1958 plačali 19 milijard lir, lansko leto 38 milijard, letos pa so jim zvišali dajatve na 78 milijard lir. Iz teh podatkov se vidi, da vlada dajatve kritičnim kmetom veleposestnikom z večjimi dajatvami malih kmetov. Slavko Stoka

Zapletena zgodovina nekaterih sadnih vrst

Poseben razmah je v naših krajih doseglo sadjarstvo šele v 19. stoletju

Splošno razširjeno mnenje, da so rasle navadne domače sadne vrste kakor jabolka, hruške že nekdanj v naših krajih, se ne ujema z dejstvi. Mnogo naših vsakdanjih sadnih vrst ima zelo zapleteno zgodovino. Listine, ki govore o tem, so še precej raztresene, tako smo v mnogih vprašanih navezani bolj ali manj na domnevanja. Vsekakor utegnemo zasledovati pota, ki so vodila vsako posamezno vrsto, preden je dosegla do nas.

Naša sedanja sadna drevesa so posledica dolgoletnega gojenja. Predzgodovinski človek jih ni poznal, kajti v naravi je našel le divjake in grmovje, katerih sadeži tudi za nerazvijeno grlo niso bili užiti. V pradobi se je človek bavil z lovom in tudi ko se je seznanil z žitom, je lahko potoval vsako leto dalje. Seke ko se je za stalno naselil, je lahko mislil na to, da sadi sadna drevesa, in da si s smotno izbiro izpopolni najboljše vrste.

To je zahtevalo že precej časa in preden so dosegli v tem oziru omenbe vredno izboljšanje, so se seznanili ljudje za časa preseljevanja narodov in trgovskih zvez z boljšim sadjem iz daljnih krajev. Izplačalo se je torej zasajati taka drevesa in jih še dalje gojiti.

Vzhod s svojim gorkim podnebjem je pravzaprav zibelka sadjarstva in prvotna domovina naših najboljših sadnih vrst. Tu so poznali že v davnih časih vse predpise za sadjarstvo.

Pri Grkih je cvetelo sadjarstvo. Imeli so jablane, hruške in kutine, od koščicatega sadja pa češnje in češplje. Marelice in breskve so prišle pozneje v deželo. Grški zdravnik Hipokrat (460-377 pred Kr.), znan kot oče zdravilstva in najznamenitejši zdravnik starega veka, je baje izumil umetnost cepljenja.

Ko so vdrli Rimljani na Jutrovo so dobili posebno v Siriji zelo razvito sadjarstvo. Njihov vojskovodja Lukul, znan tudi kot razpisnik in požrešnež, je prinesel v Italijo l. 64. pred Kr. prav iz Sirije marelice, češnje in breskve. Rimljani so poznali torej zelo zgodaj skoraj vse sadne vrste, ki rasejo sedaj na naših vrtovih. Italija, ki je bila nekoč gosto poraščena z divjaki, je bila v prvem stoletju pred našim štetjem po opisovanju rimskega zgodovinarja Varona tako zasajena s sadnim drevjem z Jutrovega, da je bila podobna enemu samemu velikemu sadovnjaku. Kato popisuje že okoli l. 200 pred Kr. v svoji knjigi «De re rustica» (O kmetijstvu) cepljenje popolnoma točno. Te umetnosti so se bili naučili Rimljani od Grkov. Seveda so se lotili Rimljani večkrat umetničenja in naj se je tudi njihova strast do požlahtnjevanja izprevrgla v igrakkanje, nekaj se je pa s tem le doseglo: zvišali sta se mnogovrstnost in popolnost nekdanj tujih, sedaj že udomačenih sadežev. Sadjarstvo se ni razširilo le po vsej Italiji, prešlo je tudi preko Alp v zahodno Evropo, v Španijo, Francijo in Nemčijo.

Da so bili Rimljani veliki ljubitelji sadjarstva, izhaja že iz poročil, ki so jih bili objavili njihovi pisatelji o znanih sadnih vrstah. Pesnik Horacij omenja «medeno jabolko», Varo pa «kolustasto jabolko». Kato našteva sedem jabolčnih in šest hruškovih vrst. Plinij v svoji «Naturalis historia» (naravoslovje) že 41 jabolčnih in 37 hruškovih vrst. Končno pozna Kolumela, najznamenitejši poljedelski pisatelj iz prvega stoletja po Kr. že pet različnih načinov cepljenja.

Ko so prodirali Rimljani na sever, so prinašali s seboj tudi sadje z juga. Zasajali so sadna drevesa, toda mnogo časa je moralo miniti, da so se žlahtne vrste, navajene na gorkejšo podnebje, prilagodile mrzlejšim deželam. V splošnem so prihajala sadna drevesa iz Grčije in Italije preko Francije v Svico in k Renu in polagoma v Nemčijo.

S pravim sadjarstvom se je pa sever seznanil šele v srednjem veku, in sicer po samostanih. Menihi so se posvečali sadjarstvu z vso vnemo. V tej stroki so poučevali tudi ostalo ljudstvo. Uspelo jim je pripraviti iz divjakov okusno pijačo, sicer pa so se ukvarjali bolj z nego žlahtnega sadja. Samostani so imeli obsežne sadovnjake, iz katerih so prihajali cepiči v okoliške vasi. Kjer koli so ustanovili menihi kako novo naselbino, vedno so prinesli s seboj seme in sajence vseh sadnih vrst.

Pozneje je prešla nega sadnega drevja na laike (neduhovnike). Vrtnarji so se trudili, da izboljšajo sadne vrste in tako so nastale ne samo v južnih, pač pa tudi v severnih krajih nove žlahtne vrste.

Poseben razmah je doseglo sadjarstvo v 19. stoletju. Strokovnjaki, pravili so jim «pomologi» so se posvečali izključno le sadjarstvu. Vse izkušnje so objavljali v učnih knjigah in listih. Ustanavljale so se šole, strokovna društva.

Nekaj za naše gospodinje

Konserviranje vrtnine

Res je, da niso vremenske razmere pri nas take, da bi za daljšo dobo ostajali čez zimo brez sleherne zelenjave. Gospodinje, ki zelenjavo kupujejo na trgu, jo imajo vedno na razpolago, a tudi one s podeželja najdejo povečini skoro vedno okoli svojega doma kak zaveten kotiček, kjer je kaj malega radiča ipd. da niso v zimskih dneh brez zelenjave.

Vendar pa vse zelenjave in druge vrtnine le ne moremo ohraniti v takih zavetnih kotičkih okoli našega doma. Zlasti pa se včasih primeri, da nujno potrebujemo prav na določen način pripravljene vrtnine sadeže. S tem je mišljeno predvsem vloženo sočivje.

Namen konserviranja živil je ohraniti jih kolikor se da sveža, obenem pa da obdržijo v sebi čim več hranilnih snovi in drugih sestavin, ki so koristne našemu telesu. S konserviranjem preprečujemo kvarjenje živil, in uničujemo klice, ki škodljivo vplivajo na živila.

Že od nekdanj so ljudje na razne načine shranjevali živila čez zimo, da so jih imeli na razpolago v času, ko je bila stiska zanje najhujša. In še dandanes konservirajo ljudje nekatera živila prav tako, kot so to počeli njihovi pradedni predniki, kot je na pr. kisanje repe ali pa sušenje mesa.

Sočivje in zelenjavo izvečine konserviramo z vlaganjem. Vlagamo bodisi v alkohol ali v vodo, sladko vodo, kis.

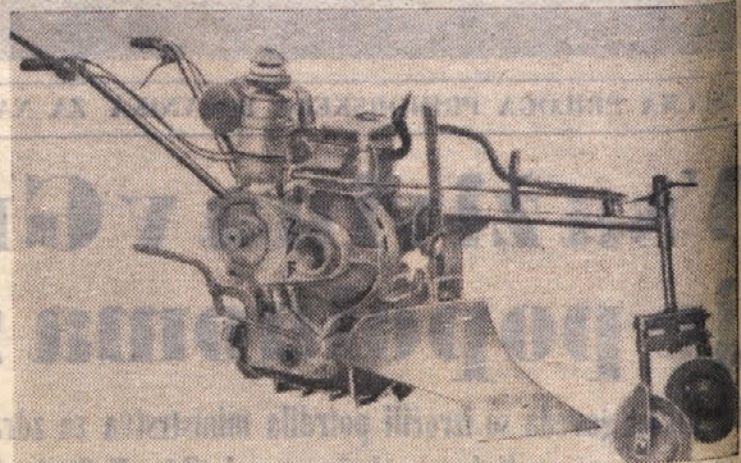
Povrtnino, namenjeno za konserviranje v patentnih kozarcih, moramo najprej dobro osušiti, nato skuhati v sopari. Ako moramo povrtni-

Nov motokultivator za vsa dela v kmetijstvu

Kmetijska zadruga v Trstu je dobila zastopstvo za prodajo novega motokultivatorja ZAF, malega univerzalnega kmetijskega stroja, s katerim kmet lahko opravi najrazličnejša dela. Novi stroj ima nekatere nove značilnosti, ki ga popolnoma ločijo od dosedanjih motokultivatorjev. Stroj je bil prvič v Italiji razstavljen na nedavnem Kmečkem taboru na Opčinah. Poleg freze, se na stroj lahko namesti tudi plug za globoko zimsko oranje, obračljivi plug, razne črpalke, prikolica, motorna škropilnica itd.

Stroj je tako zgrajen, da se lahko uporablja tudi v najbolj strmih zemljiščih; je zelo priročen, ter se na njivi premika s pomočjo gosenice, kar zmanjša napor človeka, ki ga upravlja, na minimum.

O tem stroju in o vseh njegovih značilnostih bomo pisali v našem časniku v prihodnjih tednih, ko bodo prišli v Trst strokovnjaki tovarne in bodo skupno s predstavniki Kmetijske zadruge prikazovali stroj po našem področju z njegovo praktično uporabo na polju. Dneve in kraj preizkušnje stroja bomo pravočasno javili.

Kaj včasih nespametno zametujemo

Starih ognjišč ni več, in drv ne pokurimo več toliko kot nekoč, nadomeščajo jih premog, plin, elektrika. A brez drv skozi celo leto le ne gre, vsaj ne na podeželju v zimskem času. Drva imajo to prednost, da ne zastrupljajo zraka kot premog, niso tako nevarno gorivo kot plin in pušče, ko zgore, svoj neizgorljivi del — pepel; neizgorljivi zaradi tega, ker vsebuje rudninske

snovi. Sicer je pepela v primeri s količino tega goriva zelo malo (komaj petdeset del popolnoma izsušene lesne tvarine), a je za zemljaka mnogo bolj dragocena snov, kot pa jo cenimo, ker ga vse rastline zelo potrebujejo. Pepel je odlično gnojilo. Vsako prgišče te rastlinske hrane bi morali shraniti. Tudi drugi stanek dima — saje, so odlično gnojilo, vsem rastlinam dobrodošlo. Pepel (samo lesni) ugaja zlasti krompirju, pesi, repi in drugim okopavinam ter zelo prija trti (grozdju), ker je kalij, ki ga pepel vsebuje, sestavni del soka in mu da prijeten okus.

Prav tako naletimo po naših klanecih in smetiščih na staro malto (omet) iz porušenihi zidov in pregraj. Omet je iz apna in peska. Apno pa je, kot znano, važna rastlinska hrana, ki zemlji zlasti za nekatere rastline, npr. za detelje, večkrat primanjkuje. Dajte omet na vrt, na njivo ali v vinograd, a nikar na klanec!

«Ficus», osvajalec naših sob

Sobna rastlina «ficus» postaja tako rekoč osvajalec naših sob. Je to relativno skromna in vendar elegantna in dekorativna rastlina. Poznamo več vrst fikusa. Pri nas je najbolj znana vrsta «Ficus elastica» z ovalnimi, temnozelenimi in voščeno svetlimi listi. Mladci listi, preden se odprejo, so oviti z rdečkastim zaščitnim listom. Fikus gojimo v svetlih, vendar ne sončnih prostorih. Ni zahteven v pogledu zemlje. Najbolj mu prijajo humusna ilovnata tla. Ne prenaša spremembe temperature, posebno ne v zimskem času. Skoduje mu prepih, posebno pa vlaga. Marsikateri gospodinj je letos fikus usahlil zaradi prevelike vlage. Lahko rečemo, da je 50 odstotkov vzrokov usahlitve teh lepih okrasnih lončnic pripisati vlagi. Fikusu čez nekaj let odpadejo spodnji listi in izgubi prvotno lepoto. V takem primeru pustimo, da se deblo dobro okrepi in nato ga odrežemo v poljubni višini. Na ta način se lepše obraste. Vrščice odrežemo spomladi in jih uporabimo za razmnoževanje. V tem primeru jim pustimo najmanj 2-3 liste. Od teh odrežemo dva lista in pustimo 1 dan, da se rane zacelijo.

Dr. F. J.

Kozarce pokrijemo s celofanom, jih zavežemo in shranimo na hladnem.

Mešana zimska solata

Potrebujemo: 3/4 l belega vinskega kisa, 1/8 l olja, 5-6 dkg soli, 5 zrn popra, 4 dkg sladkorja, 1/2 kg čebule, 1/2 kg zelenih paradižnikov, 1/4 kg paprik, 1/2 kg neolupljenih kumaric.

Zelenjavo operemo, očistimo in odcedimo. Paprikam izluščimo semenje, kumarice naj bodo mlade, ki se nima jo razvitega semena.

Vso navedeno zelenjavo zrežemo na kolobarčke, približno 5 mm debele. Kis, olje, poper, sol in sladkor prevremo. Ko zavre, denemo v tekočino zrezano zelenjavo, ki jo pustimo vreti 3 minute. Tedaj potegnemo posodo h kraju, kjer jo pustimo, da se nekoliko shladi. Zatem napolnimo kozarce. Kis moramo enakomerno razdeliti na vse kozarce. Paziti moramo, da je vložena zelenjava z njim vedno pokrita.

Kozarce zavežemo s celofanom in jih shranimo v temni in hladni shrambi.

Šalotke v kislu (cipolline)

Potrebujemo: 1/2 kg šalotk, poper v zrni, nekaj hrena, 1/2 l belega kisa, 1 dkg soli. Olupljene šalotke hitro operemo, osušimo in suhe zložimo v kozarce. Mednje devamo koščke hrena.

Kis prevremo s soljo in poprom, ga ohladimo in zlijemo na šalotke. Čez osem dni kis ponovno prevremo in zlijemo zopet na šalotke.

Kozarce dobro zavežemo s celofanom in shranimo na hladnem.

Iz devinsko-nabrežinske občine

Avugust je bil nekam usmiljen in prizanesljiv. Na našem Krasu se je le enkrat malo spozabil, in sicer v noči med 18. in 19. t.m., ko so oblaki razen močne plohe stresli na področju Mavhinje-spodnji Prečnik tudi nekaj ledenih kapelj, ki so precej oklestile. Vetr (burja) je sicer nezaželen, a je v času nevarnosti toče naš zaščitnik. Vinogradniki pričakujejo letos obilno trgatve.

Menda še ni šlo skozi našo občino v poletnih mesecih toliko vozil kot letos. Izredno živahno premikanje pa je bilo za veliki šmaren. Kakšen bo obračun letošnje kopalne sezone? Gostinci sicer niso posebno dobre volje in večkrat slišimo o krizi, a ta menda ni zajela vseh naših gostinskih obratov.

Trnovica

Pokrajinsko cesto Prosek - Šempolaj postopno, leto za letom in kos za kosom, urejajo. V tem letu so do sedaj uredili trakt od križišča, oziroma klanca, ki vodi v Samotorco, do občinske poti v našo vas. Cesta je že nekaj tednov odprta. Tako je pot skozi našo vas in Samotorco, ki je nadomeščala cesto v popravilu, razbremenjena in se je v vas vrnil prejšnji mir. Že nekajkrat smo javno namignili, da bi bili cesto brez škode za promet lahko speljali tako, da bi ne prizadela dve gospodarstvi: Škrkovo in Svarovo. Že stara Škrkova kmetija, ki je imela dva dohoda, ima sedaj le en vijugast dohod in ne more na dvorišče od Proseka sem. Šele sedaj se cestna uprava zaveda nepravilnosti in tehnični ugotovijo, kako naj bi ta dohod napravili, ne da bi z njim zaprli izhod na obsežno zemljišče ob hiši. Svarov dom je v veliki zagati, ker vodi z dvignjene ceste na tesno dvorišče, stopnišče. Sprašujemo se, če je bilo to res nujno.

Ce zgodaj selijo se ptiči, hudo zimo čutijo o božiči.

KDAJ JIM BODO DALI ODŠKODNINO?

4. septembra bo eno leto, odkar je strašno neurje v miljski in nekaterih krajih tržške občine opustošilo vrtove, vinograde, njive, ter povzročilo veliko škodo nekaterim industrijskim podjetjem, na cestah in drugod. V Miljah pa je voda vdrla v številne trgovske obrate, Industriji in trgovci so dobili nekaj odškodnine; kmetje pa doslej še niti vinarja. Kaj čakajo pristojne oblasti?

ZADNJA POT RUDOLFA PAHORJA

V ponedeljek popoldne smo spremili v Križu k zadnjemu počitku, domačina Rudolfa Pahorja, ki je po dolgi bolezni, v soboto ponoči umrl v tržški bolnišnici. Kako je bil pokojnik priljubljen, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležila množica vaščanov in znancev iz okoliških vasi, ki so se zbrali okrog 16. ure »na Klancu« in čakali, da pripeljejo iz Trsta truplo pokojnega Pahorja. Od tu je žalni sprevod krenil proti župni

cerkvi, nato pa na domače pokopališče.

Pok. Pahor se je rodil 22. januarja 1890 v Križu. Se ni dokončal ljudsko šoto, ko je moral, komaj 11 let star, na delo. Vsak dan je hodil iz Križa v Sestlan, kjer je v kamnolomu nakladal kamenje na vagon, ki so jih potem vozili v mesto. Po treh letih težkega in mučnega dela za tako mladega otroka, ga je očče dal v nabrežinske kamnolome, da se je kot vajenec izučil v pridnega kamnoseka. V nabrežinskih kamnolomih je delal, dokler ni šel k vojakom. Nato se je začela prva svetovna vojna, in »Dolfin« je moral ostati v vojski do konca vojne. Ko se je po vojni vrnil v rojstno vas, ga je pričakovala sama žalost. Starši so mu v tem času umrli, o treh bratih ni ničesar vedel, dom je bil podrt, tako da mu ni ostalo drugega, kot iti v svet s trebuhom za kruhom.

Kot zaveden Slovenec, čeprav je bil toliko let po svetu, ni nikoli pozabil in zatajil svo-

jega materinega jezika in ta nauk je posredoval tudi svojim otrokom.

Pokojni je bil zvesti čitatelj in eden izmed prvih naročnikov Primorskega dnevnika v vasi.

Naj mu bo lahka domača zemlja; družini pa naše izkreno sožalje.

STARE KORENINE

ANTON UMEK - gročanski kmet

Po naših vaseh je še lepo število kraških korenin, ki zdravi in čili dočakajo častljivo starost. Eden od teh je današnji slavjenec Anton Umek, ki se je rodil v Gročani 15.V.1880, in je v maju slavil 84 let.

Današnji slavjenec je vse svoje življenje kmetoval na svojem posestvu. Svoja mlada leta je preživel v rojstni vasi. V šolo je moral vsako jutro v faro Sv. Tomaža, to je na griču nad Gročano, kjer je pok. župnik Rakovec tudi poučeval.

Cesarja je služil v Mariboru in drugih krajih avstro-ugarskega cesarstva. Ko se je začela prva svetovna vojna, je moral spet v vojsko, kjer je ostal do konca vojne ter se srečno vrnil domov.

Takoj je prijel za delo ter kot priden kmet in skrben gospodar vedno delal in vzorno uredil svoje posestvo, za katero sedaj skrbijo otroci. Leta 1902 se je oženil s Heleno Grahonja iz Vrhopolj, katerega mu je v zakonu povila šest otrok, od katerih jih je še pet živih. Kot zaveden Slovenec je svoje otroke vzgojil v ljubezni do materinega jezika.

Cestikam otrok, sorodnikov ter vseh vaščanov se pridružujemo tudi mi in mu voščimo še mnogo zdravih in srečnih let.

Kmetijski velikan

Kmetijski kombinat »Beograd« dobro zalaga največje potrošno središče v državi — jugoslov. prestolnico. Letos bo poslal na beograjski trg 5000 vagonov glavnih živil, to je 3200 vagonov mleka in mlečnih izdelkov, 1000 vagonov mesa in mesnin ter okrog 800 vagonov krompirja in druge povrtnine.

Redijo živino in perutnino za prirejo le kakovostnega mesa. Od leta do leta pitajo več živali. Letos bodo spitali 4000 govedi, 40.000 prašičev in nad 200.000 piščancev. V načrtu imajo, da bodo leta 1970 spitali 15.000 govedi, 90.000 prašičev in poldrugi milijon piščancev. Zdaj je pred dograditvijo tovarna krmil, ki bo imela zmogljivost 6000 vagonov na leto. Posestvo je začelo pred desetimi leti dajati na beograjski trg mleko, sprva le 3.900.000 litrov. Redili so okrog 1000 krav. Lani pa so priradili 27 milijonov litrov mleka, a letos ga bodo že 32 milijonov. Zdaj imajo 9000 krav. Leta 1970 bi naj priradili že 60 milijonov litrov mleka.

Letos v Italiji 92.000.000 stotov pšenice

Na osnovi zadnjih ugotovitev vsedravnega statističnega zavoda so v Italiji letos pridelali skupno 92 milijonov stotov pšenice, ali 13,2 odstotka več kot lansko leto.

Po ocenah pokrajinskih kmetijskih nadzorništev pa menijo, da so letos v Italiji pridelali 693.000 stotov česna, 4 milijone 278.000 stotov čebule, 9 milijonov 293.000 stotov pomaranč, 1.409.000 stotov mandarinov in 4.871.000 stotov limon.

Na splošno je bila letošnja letina doslej boljše od lanske.

Vestno se pripravimo za prihodnjo trgatve

Na trgatve se moramo vestno pripraviti. Napake pri trgatvi se maščujejo ves čas pri vzgajanju in šolanju vina. Pred trgatvijo moramo opraviti naslednja dela:

Klet moramo očistiti, prezračiti in razkužiti z žveplanjem. V kleti so razne plesni, jeseni pa se ob kletanju mošta naselijo še razne drobnorazsežne, ki vplivajo, da mošt ne prevre pravilno v vino.

Očistiti moramo vso vinsko posodo. Zdrave sode, ki so stali med letom prazni in bili večkrat žveplani, moramo temeljito izprati s čisto hladno vodo, po potrebi z 2-odstotno sodo, potem pa z vročo vodo ali z vročo paro. Plesnivo posodo je treba pred izpiranjem z vodo odrgniti s krtačo, da odstranimo plesen.

Vso posodo, škefe, brente itd., moramo nabiti in namočiti z vodo, da ne puščajo. Očistiti razne plesni s krtačo, hladno vodo in z 2-odstotno sodo in šele potem izprati s paro ali vročo vodo, sicer bi para utegnila razne plesni še globlje potisniti v les. Vzrok raznih bolezni in napak v vinu, zlasti vonja po plesnobi, je pogosto nečista posoda, ki jo rabimo za trgatve.

Vse železne dele stiskalnice in kovinske posode, ki pridejo v dotik z moštom, je treba položiti. Vse vrste težkih kovin, ki jih mošt stopi, dajejo neprijeten okus in povzročajo razne motnje, na primer pobelitev ali počrnitev vina. Najbolje je, da se kar najbolj izogibamo železnih strojev in orodja, ki ni položeno. Tudi železne vijake pri vratcih sode je treba dobro pomazati z lojem. Pokositrena-pocinjena posoda ne škoduje moštu ali vinu. Najboljša je lesena posoda, tako za grozdje, brozgo ali mošt, seveda, če je čista. Sicer mora biti kovinska posoda položena, če jo že uporabljamo.

Teden dni pred trgatvijo je treba nabrati od 15 do 20 kg popolnoma zdravega grozdja, ki ga stisnemo, nekoliko žveplamo in pustimo da vre v čistem majhnem sodu ali v steklenem balonu, zamašenem s čisto krpo ali vato. To je matični kvas, ki ga uporabljamo za vrenje drugega mošta, tako da dodamo liter kvasa na 100 litrov mošta. Gnlo grozdje, ki ga moramo vsekar razslužiti z močnim žveplanjem, prevremo s sulfidnimi kvasnicami.

Kmečki koledarček

Tudi v septembru kmet ne more držati križem rok, čeprav je glavne poljske pridelke že pospravil, v vinogradu pa mu grozdje zori. Zato moramo prav v tem mesecu dobro očistiti klet, jo prepleskati, če so stene preveč prašne in umazane. Poleg tega pa nas v kleti čaka vse pripravljeno delo za trgatve. Pregledati moramo vso posodo, jo dobro oprati in namočiti, vinska posoda ne sme puščati. Nabaviti pa si moramo, kar nam za trgatve manjka.

V VINOGRADU: Paziti moramo na to, da nas ne bo rumeno grozdje prezgodaj zvalo za trgatve. Počakajmo, da dobro dozori, ker samo tako bo vsebovalo mnogo sladkorja in bomo iz takega grozdja stisnili mošt, ki nam bo dal najboljše vino. Če namestimo prihodnje leto zasadi nove divjake in jih nato cepiti z našimi sortami, moramo sedaj zaznamovati vse tiste trte, ki so dobro obložene, da bomo na njih prihodnje leto naredili cepiče. Zaznamujemo tudi trte, ki slabo rodijo, da jih bomo prihodnjo spomlad nadomestili ali precepili.

NA VRTU: Sejemo špinačo, motovilce, pozno endivijo, zimsko solato, radič, presajamo endivijo, brokole in cikorijo. Poleg tega pa odberemo naj-

lepše sadeže vrtnin za seme.

NA NJIVI: Repo razredčimo in jo očistimo plevela; prav tako očistimo pivcel in okopamo zelje in krmnsko peso. Zelje zalijemo z gnojnico ali pa ga pognojimo s solitrom. Si pomisli, kakšno pšenico boš sejal?

V SADOVNJAKU: Ne puščaj na drevesu nobenih plodov, ki so že dozoreli. Vse gnile in suhe vrzi v gnoj. Sadje obiraj z roko. Pazi da ne boš plezal na drevo z okovanimi čevlji, prav tako ne smeš otepati sadnega drevja; samo creh in kostanje lahko otepaš. Ta priporočila veljajo za vsakogar, tudi za tistega, ki ima samo nekaj sadnih dreves pred hišo, v vinogradu ali na njivi.

NA DOMU: september je najbolj primeren mesec za pripravljane zimske zaloge. Pozneje ne bomo imeli več toliko časa na razpolago, ker nas bo podilo drugo delo. Zato naj v tem mesecu gospodinja konservira paradižnike in druge vrtnine, naj posuši peteršilj ter naj pripravi vse, da bo spravila za zimo jabolke in hruške. Poskrbeti je treba tudi, da se prebere krompir in da se loči slabega od zdravega; zrnje pa je treba zavarovati pred škodljivci.

Kakšna gnojila potrebuje kraška zemlja Kjer domuje deževnik (glista) tam je dobra zemlja

Analize so jasno pokazale, kako se je treba ravnati

Nešteto analiz zemlje iz različnih krajev kraškega področja nam je pokazalo, da so kraška tla povsod skrajno revna s fosforjem in apnom (kalcijem). Količina dušika pa je odvisna v glavnem od odstotka organske snovi (humusa) v zemlji. V pogledu kalija pa ne stojimo slabo in prav to so nam pokazali večletni poskusi z umetnimi gnojili na kraškem področju. V Kozini in Slivju preizkušajo že več let na travnikih v več repetacijah naslednje kombinacije gnojil:

1. negnojene parcele; 2. gnojene s superfosfatom 525 kg/ha in 125 kg/ha nitramonkala; 3. gnojenje le s kalijevo soljo in nitramonkalom; 4. v naslednjih petih postopkih so uporabili različne količine superfosfata in kalijeve soli, le nitramonkala so dali povsod 125 kg/ha in to dvakrat, enkrat spomladi in drugič po prvi košnji.

Letos so pri prvi košnji ugotovili sledeče:

Lansko leto so na parcelah gnojenih le s kalijevo soljo in nitramonkalom pridelali za 22 % več sena kot na negnojenih parcelah. Letos so prišli skoraj do enakih zaključkov. Ta večji pridelek sena pri postopkih, kjer so gnojili s kalijevo soljo in nitramonkalom, pa je pripisati skoraj izključno le delovanju dušičnega gnojila.

V primeru št. 2, kjer so gnojili le s fosforjem, 525 kg/ha superfosfata in dušikom so lansko leto pridelali 13 q/ha, ali za 63 % več sena, kot na negnojenih površinah. Letos so na istih površinah pridelali 15 q/ha sena, ali za 100 % več, kot na negnojenih površinah. Torej sta odločilno vlogo imela fosfor in dušik.

Pri postopku št. 6, gnojenje z maksimalno količino super-

fosfata in sicer 700 kg/ha, so lansko leto povečali pridelek za 25,7 q/ha sena, ali za 120 %, letos pa za 22 q, ali 146 %.

Niso dobili pričakovano zadovoljivo proporcionalno povečanje pridelka pri postopku št. 6, uporaba 700 kg/ha superfosfata, v primerjavi s postopkom št. 4, kjer so gnojili z minimalno količino superfosfata, 325 kg na hektar površine. Pridelali so namreč le 5 q več sena, z uporabo 2 q superfosfata.

Uporaba večjih količin kalijeve soli ni vplivala niti na količino niti na kvaliteto pridelka. Do enakih ugotovitev so prišli tudi prejšnja leta.

Povprečno so pridelali na gnojenih parcelah 18 q/ha več sena, ali za 120 %.

Izredno zanimiv je bila sestava travne ruše. Sam pogled

na parcele gnojene s superfosfatom in nitramonkalom je dal vtis, da se je na teh površinah razbohotila travniška detelja in ostale detelje, kakor da bi jih kdo posejal. Na vseh parcelah, kjer so gnojili s superfosfatom, se je zgostila travna ruša. Medtem ko so se na negnojenih površinah razvile le slabe trave, so na gnojenih površinah prevladale najboljše trave, kot na pr. bilnice (Festuche), ovsenice (Arenatherum), šopulje (Agrostis) itd. Z gnojenjem izginjajo s travnikov tudi nadležne plevelne rastline in zeli, od katerih ni na travnikih nobene koristi. Ne dobimo na pr. na dobro oskrbovanih in gnojenih travnikih plešca, trpotca škrobotca, lepnice in drugih plevelov.

Dr. Fran Juričević

Bilo je nekje v Ameriki. Neko, ki se je dobro razumel na zemljo in kako se ji s pridom streže, bi bil rad kupil veliko površino za obdelovanje. Nekoga ponudnika je med drugim vprašal, če je v njegovi zemlji kaj deževnikov. Ta je odgovoril, da so sicer bili, a jih ni več. Namenjeni kupec mu je rekel, da take zemlje ne mara.

Ali to ne velja tudi za visok odstotek naše obdelane zemlje? Obrataj jo kolikor hočeš, a deževnika ni. In gospodarji tožijo, da ni dobrih letin. Ni jih, ker je zemlja še dobra, a siromašna; pomeni, da ji manjka črna prst (črnica), ki nastane, ko prhni slama, listje, gnoj, skratka: rastlinska in živalska snov (odpadki). Temu

pravimo sprhnina ali sprstenina — humus. Gnoj v zemlji sprsteni. Sprstenina je izvor rodovitnosti zemlje. Humus je hrana drobnoživkam, ki v zemlji pripravljajo hrano rastlinam. Ker dobimo naša zemlja vedno manj gnoj, so letine slabe. Deževniki pa se razmnožijo le v zemlji, bogati z rastlinskimi ostanki, ker se s temi hranijo in izločajo prebavljeno snov — najfinejšo prst, ki jo večkrat vidimo v obliki majhnih kupčkov na senoženih, pašnikih in tudi na njivi. Samo to je deževnikova hrana, a ne žive rastline, kot naš človek na splošno misli in zaradi tega svojega dobrotnika preganja. Če pa deževnika zasadišmo ob kakih razpadajočih rastlinah, je to zato, ker je semkaj prišel le v goste. Ta ali oni škodljivci je to rastlino uničili (pregrizel) in je začela razpadati (gniti). To pa deževniku služi za gostijo. Ali naj ga za to sovražimo? Menda ne, ker bi to pomenilo zaletavanje v samega sebe — ob svojo lastno korist.

MARSIKAJ LAHKO SAMI POPRAVIMO

Zakaj krompir zgublja v okusu

Pravijo, da je krompir vedno manj okusen, pa naj gre za katerokoli vrsto za prehrano. Menda to drži. A v čem tiči vzrok? Sicer pa je več vzrokov. Eden od teh je v hitrem križanju. Saj je znano, da se krompirjeve sorte medsebojno hitro oprašijo, se tako križajo ali presortajo. Zato je v času šibkih nekaj sto let, odkar poznamo to rastlino, nastalo nešteto sort za ljudsko prehrano, živinsko krmo in industrijsko predelavo. Kolikor sort toliko okusov.

Spremenil se je tudi naš okus in postali smo v vsem bolj izbirci in zahtevni. V nekdanjih škikah gotovo ni bilo posebnega okusa, a so vendar bile zelo dobre. Tudi okus je kot vse ostalo nekaj relativnega, ker je odvisno od la-

kote, navade, razpoloženja itd. Je pa res, da ni niti krompir iste sorte po okusu ves enak, ker je ta odvisen od njegove debelosti (droban, srednji, debel), čeprav je to težje opazno. Letino merimo po obilici in debelosti krompirjevih gomo-

Med velikim in malim šmarom, shraniti jajca in maslo; to se ti dolgo ohrani.

ljev. Razmeroma največ redilnih snovi in vse, kakor tudi okusa, pa je v gomoljih srednje debelosti, torej v takšnih, kot jih rabimo za seme (jajče je velikosti, seveda cele).

Okus se ravna po sorti, a tudi po razmerju redilnih snovi v gomolju. Naša zemlja je

na splošno vsako leto bolj izčrpana ali bolj revna v glavnih redilnih snoveh (kaliju, dušiku, fosforu, apnu). Čim bolj je rod, tem bolj se izčrpa. Če ji ne vračamo odzvetih snovi (hrane), ne more dati zadovoljivega pridelka, ne po količini, ne po kakovosti. H kakovosti pa spada tudi okus. Zemlji pa vračamo premalo, ker jo slabo gnojimo. Krompir zahteva dobro udeležan (uležan) gnoj, bogat predvsem s kalijem, ki mu posebnost prija in poveča okusnost. Mnogo kalija je v lesnem pepelu. A tega je zelo malo. Treba se je poslužiti dodatnega kalijevega gnojila (kalijeve soli).

V tem bi bili v glavnem vzroki upadanja okusnosti krompirja.

Pomoč za škodo ki jo povzročajo elementarne nesreče

Komisija za finance in zbiranje poslanske zbornice je na zakonodajnem zasedanju odobrila zakonski osnutek, ki določa povišanje izdatkov za pomoč pri nastali škodi v kmetijstvu in industriji zaradi elementarnih nesreč.

Povišana vsota na razpolago znaša sedaj skupno 33 milijard 900 milijonov lir, takole razdeljenih: 100 milijonov za finančno leto 1960-61; 930 milijonov za vsako finančno leto 1961-62 in 1962-63; 565 milijonov za drugo šestmesečje letošnjega leta; 1 milijardo 130 milijonov za vsako finančno leto od 1965 do 1989 itd. do leta 1993.

Marsikaj se človek vpraša, kje vse se nahajajo živa bitja. Odgovor na to vprašanje ni posebno težak. Vsakdo namreč pozna razne živalske vrste, ki prebivajo na zemlji, v zemlji, v morju ali pa letajo po zraku ter vsakovrstne rastline. Vendar s tem bi človek še ne pojasnil vsega, kar je v zvezi z življenjem na zemlji. Živo ni namreč samo tisto kar vidimo, kar lahko tipamo. Na svetu obstaja poleg vidnih, še večje število nevidnih živih bitij, ki lahko pripadajo živalskemu ali pa rastlinskemu svetu. Te slednje nam postanejo vidne samo s pomočjo drobnogleda. O teh nevidnih živih bitjih pa smo slišali že večkrat govoriti v zvezi z različnimi boleznimi, ki jih povzročajo s svojo prisotnostjo v živalskem ali človeškem organizmu.

Ta nevidna živa bitja, ki živijo v zraku, v vodi, na tleh in pa v zemlji, niso vedno škodljiva. Nasprotno. Nekatera so zelo koristna, bodisi, ker uničujejo škodljive klice (n. pr. penicilin), bodisi, ker v zemlji presnavljajo organske snovi v humus in slednjega prekrivajo v tako zvrst dušika, da ga lahko rastline vsrkajo. Znan je, da je dušik podlaga vsemu življenju na svetu. Z dušikom, ki ga vsrkajo s pomočjo korenin, zgradijo rastline vegetalne beljakovine, ki se v človeškem ali pa živalskem organizmu spreminjajo s pomočjo jeter v meso. Niti človek niti nobe-

Nekaj o mikroskopskih živih bitjih

na žival bi ne mogla živeti brez rastlinskih beljakovin, pa četudi bi imela na razpolago gore dušika. Nekatera živa bitja, ki živijo v zemlji (na pr. Clostridium pasteurianum) pa črpajo iz zraka dušik in ga oddajajo zemlji, druga spet živijo na koreninah stročnic in oddajajo dušik, ki so ga poprej vsrkale iz zraka tem slednjim. V zameno pa prejemajo od stročnic hrano potrebno za lasten obstoj. Zato tudi izčrpano zemljo posejemo s stročnico - deteljo, da ponovno obogatimo zemljo z dušikom. Da se pa to dogaja, mora biti zemlja rahla, poročna. V nasprotnem primeru — pomanjkanja zraka — bi se v zemlji razpasle klice, ki žive brez kisika in ki bi vsrkljive dušične snovi ponovno spreminile v nevtralizirane. Zato tudi naši kmetje orjejo in rahlajo zemljo. Pomladno branjanje travnikov je v tem pogledu tudi zelo koristno, pa četudi se z brananjem uniči korenina marsikatero rastlino. Znanstveniki pravijo, da je v gramu obdelane zemlje približno milijon mikroorganizmov, ki so povečini koristni. Dušičnate in druge snovi pa rastline vsrkajo s pomočjo korenin, le če so razstopljene v vodi le če so raztopljene v vodi soč. Prav zaradi tega mora

obdelovalna zemlja vsebovati od 15 do 20 % vode. Ako je vode v zemlji več ali manj se rastline v zemlji ne morejo normalno razvijati.

Poleg takih klic, ki so zemlji koristne, pa obstajajo še druge, ki rastlinam niso ne koristne in ne škodljive. So to posebne vrste klice, ki so škodljive tako človeškemu kakor tudi živalskemu zdravju. Običajno se te škodljive klice v zemlji ne razmnožujejo, ampak se tam ohranijo le v obliki trosov; do razmnoževanja pride pri takih klicah takrat, ko zaidejo v človeški ali pa živalski organizem. V zemlji pa take klice ostanejo žive leta in leta. Bacil vrančnega prisada se ohrani v zemlji živ tudi 30 in več let. Prav zaradi tega moramo žival poginulo za vrančnim prisadom zelo globoko zakopati ali še najbolje sežgati, kajti s samim zakopanjem obstaja nevarnost, da razni črvi ali krti z ritjem prinesejo na dan trose nevarnega bacila, s katerim se potem okužijo živali, ki bi se slučajno tam v bližini pasle.

Marsikaj smo slišali govoriti o tetanusu, vrančnem prisadu, šumečem prisadu, jetiki itd. So to bolezni, ki večkrat napadejo človeka in pa našo domačo živino. Povzročajo jih pa mikroorganizmi, ki živijo velikokrat ravno v

zemlji. Tetanus se nalezemo le, če se ranjeno mesto onesnaži z zemljo, v kateri se nahajajo troši tetanusa. Isto kakor pri tetanusu se mora dogoditi pri vrančnem prisadu. Pri šumečem prisadu pride do okužbe največkrat preko požiralnika, a pri jetiki tudi preko sapnika. Človeški ali pa živalski organizem pa ne sprejme okužbe pasivno, ampak se proti njej bori z vsemi razpoložljivimi sredstvi in bolezen nastopi šele takrat, ko človeški ali živalski organizem omaga v borbi proti hudemu napadu kužnih klic.

V zvezi s tem opozarjamo naše čitatelje, da vrhnje plasti zemlje, ki so bile izpostavljene sončnemu žarčenju, niso nevarne za zdravje naših živali, ker je pač moč sončnih žarkov tolika, da v doglednem času uničijo klice teh bolezni. Seveda, ne vse enako hitro. Klice oziroma trose vrančnega prisada uničijo sončni žarki v nekaj urah, seveda, če so bili troši izpostavljeni direktnemu žarčenju. Le nekaj centimetrov pod zemljo pa ostanejo troši nevarni oziroma kužni več let. Vrančni prisad je še posebno nevarna bolezen, ker lahko napade tudi človeka, za katerega ni pomoči, če se ne prične pravočasno z zdravljenjem s pomočjo seruma.

Klice šumečega prisada pa so še bolj odporne pred uničenjem po sončnih žarkih. Sončni žarki jih uničijo šele po večurnem obsevanju.

TBC klice uniči dnevna svetloba v nekaj dneh, a direktno sončno žarčenje v nekaj urah.

Klice oziroma trose tetanusa uniči direktna sončna svetloba šele v 12 dneh. Pri tem naj omenimo, da govedo in prežvekovalci na sploh nikdar ne zbolijo za tetanusom, zelo lahko pa zbolijo človek, pes, konj itd. Seveda to se zgodi le v primeru, da so živali v rano klice tetanusa, ki se dokaj pogosto nahajajo v marsikaterem zemljišču. Tetanus ali po slovensko krčna odreenelost je zelo huda bolezen in gorje tistemu, ki za tetanusom zbolijo. Življenje si reši le s pravočasno zdravniško pomočjo in še to ne vedno.

Iz vsega tega sledi, da moramo biti zelo previdni in paziti, da si rane nikdar ne dotaknemo z zemljo ali pa s stvarmi, ki so poprej bile v dotiku z zemljo.

Zgornji članek smo napisali z namenom, da opozorimo naše kmetovalce na previdnost, ko se kdaj ranijo pri obdelovanju zemlje, po drugi strani pa na nujnost, da zemljo dobro in skrbno obdelujejo, ker le tako jim bo zemlja nudila sredstva potrebna za njihov obstoj.

Dr. D. R.

Odkod slovenski vasi Prečnik njeno ime in poreklo njenih prebivalcev

«Iči so posebni ptiči» - Pernarčiči so bili med prvimi in najmočnejšimi kmeti v spodnji vasi, v zgornji pa Šušteršiči - Nekoč najbogatejši v vasi Šemčevi

Le še redki naši in drugi včasni-
ci se medlo spominjajo, kako so
po starem pojmovali Devino. Du-
vin je bil samo grad in nič več
in grad je bil včasih več kot Du-
vinje (Dunaj) v Devinu je (bil) na-
saj "cesar", naš glavni jemu naš
rihtar (sodnik). Kar je Devin odlo-
čil, je držalo kot skala pod gra-
dom. Tja so vodile vse poti in ste-
že od kranjske meje sem: dalje
in krašje, boljše in slabše. Vrag
je počasi rušil in zrušil to gnezdo
bistrobob, ki so nasli rododom
dijavali do krvi telu in dušo. Ni
manj dušo kot delo, če pa je grof
imel takšno oblast, da se je prvi
poigraval z mlado nevesto pred nje-
no poroko. Takšna je bila sodba
starih podložnikov devinskih ali
njihovih oblasti.

Nedvomno je krajevna iz De-
vina na Kras vodila čez naše pod-
ročje, takrat še močno gozdno;te
verjetno so se je prvotno poslužo-
vali pešci, zlasti v nujnih prime-
rih, oziroma ko se je pešec želel
izogniti radovednežem. In ko se

je tujak naseli prvi zemljak, je
kralj dobil ime Prečnik; tako sta
je glagola prečkati nastali tudi
imena Prečno, dveh naselij na
Kranjskem. Zgodovina Prečnika se
bistveno ne loči od zgodovine se-
sednjih Mavhlin in Slivna ter o-
stalih bližnjih vasi, saj je ta na-
stal in se razvijal v enakih pogo-
jih. Mogoče je v tem kakšna raz-
lika, ki se odraža v kakšni poseb-
nosti takratne skromne vsake
skupnosti.

Domneva se, da ni bil dom
prvega naseljenca ne v spodnjem
ne v gornjem Prečniku, ampak na

15. stoletja dalje umreli pred Turki in bežali s svojih domov (iz Bosne, Hercegovine, Dalmacije) proti severozahodu (in Slovenijo in semka) in tudi čez morje v Italijo. Ali ni torej verjetno, da so bili le-ti med prvimi, če ne celo prvi Prečenci? Se so v vasi primki na eja (srbohrvaški ič), kot n. pr. Adamci (po rodu iz Ivanjigrada pri Gorjanskem), Pernarci, Svetliči, Sušteršiči, v soseščini pa Antoniči (Antončiči), Babič, Klarč, Milč, Radetič itd. Mislim, da ne bo drzno, če k temu poglavju, pritačeno se to-le opaz.

edinstvenim primkom Zbada. Prilime Knez je tud redek. V Ljubljani je bil v prejšnjem stoletju veletarovec Knez. Iz besede knez pa je izpeljani polno imen nasejli, tako na goriskem Knezovi (občina Stevajan), v Sloveniji Kneža (na Tolminkem), Knežak (na Notranjskem), Knežina (Dolenjska), Knežja njiva (Notranjska), Knežja lipa (pri Ljubljani) itd. Zanimivo je, da imamo na Krasu razen Knezov in Kraljev tud prilime Cesar (Jamle). Stari šega vsi oanci so se šallili, da ti plemenitniki ne spadajo med kraško revščino, pač pa na Dunavje. Legiš pa imajo v vseh vaseh naše občine veliko sorodstvo. Izvor te pramka je neznan, a vse kaže, da so bili njegova zibelka tukašnji kraji. Mokole — te smo omevili v Slinvem, a ta primek si lastijo tudi Prečenci, češ, da se ne ve, kaj je preje bila ta roditelja, v Slinvem ali v Prečniku. Kolikor je tud Pavlinov (Nabrežna, Kriz), izhajajo ti iz Prečnika, Te

cele, so se upirale kot in leseno mu oralu ali drevu, kot so mu rekli. Kakšna so bila takratna živilovalna dela, nazorno pokažejo debeli zidovi in kupi krake. Kjer so zavalohali debelo plast zemljo, so jo nakopali, to v nečkah znosili iz jame — to so vršile predvsem ženske — in od tam pejalji na površine s tanko plastjo zemlje. Temu so rekli baranje. Ta pojem (beseda) je že neznan, ker je to opravilo izginilo. To so zmogle je talratne veččlanske (8, 10, 12-članske) družine in njihove krepke roke, ki so bile izredno cenene. Če bi se dane ločili nekaj takega, bi to ne bilo v aduha kasas, se pravi v skladu z našim materialnim in moralnim interesom. Pa je glede tega padla ta-le beseda: Če bi bili v preteklosti s takimi izbolšanji bolj umni in smotrno nadaljevali, bi bilo danes tud drugače: senožeti bi bile boljše in slabe pašnike bi pokrival gozd. To nedvomno drži.

J. F.

J. F.
(Nadaljevanje sledi)

Ob tako pogostih nesrečah na zebrastih prehodih za pešce

Nekaj nasvetov za varnejši promet tudi mimo novega cestnega zakona

Zabristi prehod čez cesto bi moral biti nekakšen rešilni otok za pešce, ki morajo prečkati prometno ulico ali cesto, medtem pa se bo vrstila v logodi, da je pešec skoraj brez varnosti, ko prečka ulico na križavaruvanem prehodu. Cigava je nezavestno zaskrbljena stanja, da se podobno nesreče vedno bolj množijo? Kdo ima prav, pešci ali avtomobilisti? Cesta ni mesto, je, da bo pešec trdil, da je pravica na njegovi strani, z druge strani pa bo avtomobilist tudi povedal svoje razloge, da ima on prav.

Ne bomo se spuščali v polemiko med pešci in avtomobilisti o pravi prednosti na zebrih prehodih, ker je neizpodbitno, da so bili zebri prehoji določeni (→ varnost pešcev, vendar moramo povzeto priti, da oboji – pešci in avtomobilisti – nosijo svoj delež krivde in to predvsem zaradi obilne avtomobilizacije in posledične nezgod na zebrih prehodih je dal članek z naslovom, da damo vse pešcem, avtomobilistom in še posebej motoklistom, ki sam dober nasvet: bodite previdni!

Bodite previdni! S tem bi lahko zaključili članek, ker je v teh dveh besedah za pametnega človeka dovolj povedano. Toda žal pravi pozabljamo na previdnost. Skrbni misli, naglica, to je že dovolj, da pozabimo na tisto prekleto previdnost in posledica tega je potem nesreča, neredko tudi smrtna. Sama zaradi troje nepravdnosti je ugasnilo človeško življenje.

Dogaja se, da se pešci posamič ali v skupinah kar poženejo čez prehod, ne da bi pogledali ne na desno ne na levo. Mislijo, da so varni, ker da so prehodi postavljeni prav zato, da bodo oni prečkali cesto in ne premislijo, da morda prav tudi lahko privozi avto. Zato se pešci, ki so ob sebi voziča, ne bo mogli vrviti svojega volje v prostoru in nekaj, morda le dveh ali celo enega samega metra, pa naj vozi še tako zmerno. Tudi vozilo, katerega žene precejšnja sila, se ne more ustaviti na mestu, naj ima še tako dobre zavore. Nesreča je potem nezgibana.

Sreča pa tudi take ljudi, ki skakajo med enim in drugim avtomobilom dolge kolone, ki se počasi premikajo dalje. Ta čas pa, ko tak ne previdnej gleda na levo, ne opazi, da prihaja z desne drugi avtomobil, ki ga podre. Bolje bi bilo počakati, da gre kolona vozič mimo in potem v večji skupini prečkati cesto. Najdejo se tudi taki, ki do čakaajo na pločniku. Kdo pa se ne vidi vidijo avtomobil. Stopijo s pločnika na cesto, počasi z malimi koraki in nesigurno pomikajo čez cesto. Najslabša pa je, da pridejo pešci sredi prehoda, potem zagledajo avto, se prestrašijo in se ne znajo odločiti, ali naj bi šli naprej, ali nazaj. Še posebno ženske so večkrat neodločne, če se znajdejo sredi ceste. Potem se dogaja, da stopijo korak dva naprej, in

spet korak dva nazaj. Vendar, da s takim svoj avtomobilista samo zgreši bi bilo, da gredo brez čez cesto. Previden so, da del, kako se jim morda. Na splošno bi se morali avtomobilisti, predavati semaforji, pločniki, da se ne razmahna stopnja, ali štirih, in potem, mobilni se daleč, prečkajo pačno je skakati motornikom, ko ti vozijo čez pa moras prečkati prehod skrit med dvema avtomobiloma, prepričati cesta prosta, in potem na se, če se le prečkaj, kjer ni prehoča, če pa si pritezen, prosil, da te čez ljaio.

in Še nekaj besed listih. Prava prav bi se več govorilo o motoksterkih, ki radi desni, izkoriščajo del vozilo na vožnji z avtomobilom, pa se večkrat zgreši. Avtomobil je ustavljen prehod pešcem, tedi, skuteristi, prehti ustavi bil z desne in nesreča pa tudi taki avtomobil vijo po mestu, kot bi kilašču, ne zmenijo se prehode, ne spoštujejo celotno prehitvajo na semaforji jih ustavi in dogaja, da se postaja

torje tud-
pčetjem
Bolje
otavljanju
bo že ve-
zlogizni.
eti moral
ceste pri
zih zve-
avto
so avto
cesto. Na
navom in
v koloni,
je zebra-
st parkir-
de, da je
odi. Ved
izogiba
movanje
en in be-
to spre-
avtomobil-
potrebno
klistih in
tevo na
to, da se
ni kolest.
vsi nesre-
ni pade-
vizi pri-
avtomo-
te tu. So
ti, ki dr-
di in dr-
zabre-
nednosti
in! Samo
tedaj se
v prvo

vrsto, in nestrpno pritiskajo na
pedal vplinjaka, da čimprej zdrvi-
jo, ko zagledajo zeleno luč.

Nihče ti ne brani dveje, če imaš
pred seboj ravno in prosto cesto.
Ce pa si v mestu, vozi prebuz-
ni in zmanjšan hitrost, ko se bliža
zabreztu prehodu. Vодно se lah-
ko zvede, da grepviden pešec sko-
bi na ulico. Še posebej bodi pre-
viden tedaj, ko vidiš, da prečkajo
cesto priletni ljudje, ki se ka r-
di prestrašilo, če zagledajo dveje
avtomobil. In še zadnje priporo-
čilo: drži se prometnih predpisov,
s tem si boš prihranil marsika-
tero nevesnost.

Vse to bi pravzaprav morali av-
tomobilisti zvedeti že v soferski
šoli. Po našem mnenju bi bilo bol-
prav, da bi instruktorji v teh so-
lah palagali večjo pozornost na
prometno vzgojo bodočih šoferjev,
kot da jim do potankosti razlagajo
delovanje motorja. Znano je, da so
le redki tisti, ki si bodo znali sa-
mi pomagati, če se bo avtomobil
zaradi okvare ustavil.

Prav tako je cestna vzgoja bi bilo
bolj važna. Nekoliko več razume-
vanja, vljudnosti in spoštovanja
prometnih predpisov in znakov, bi
prihranilo marsikatero nesrečo. Pri-
pešeli in pri avtomobilisti več
čuta odgovornosti in predvsem več
previdnosti.

Obojestranska previdnost in vljud-
nost: samo tako bomo lahko rekli,
da smo dosegli sedanjim razme-
ram primerno stopnjo prometne
vzgoje.

LOJZE ABRAM

Motiv

severni strani griča Goljaka, oziroma par streljajev severno od stare lipe ob vojaški poti proti bloku izza prve svetovne vojne. Severno nad dolino ograde, ki ji mi pravimo »Nabrežinka« (lastnik Milič iz Nabrežne, sedaj v Sempolaju), je še nekaj sledov, ki to domnevno potrjujejo. Ta in bližnji dol sta z velikim lesom dobro zavarovana, zakrivala osamljeno gozpodarstvo.

Kdo in odkod je bil ta smeli pionir? Ta in podobne uganke bodo za vselej ostale neznanka. Za to, močno gozdnoto stransko področje se takratni Kraševci verjetno niso dosti zanimali, in to tem manj, ker ni to območje nudilo posebno ugodnih pogojev za poljedelstvo. Tembolj vabljlj pa je bil ta kraj za pribege, ki so se

Prečnilka

ko: Kdor natančneje opazuje te
redbine, iztakne še sedaj, torej po
nekaj stoletjih prilagajanja nove-
mu okolju, neke njihove sicer že
močno izbrisane, ali komaj opaz-
ne značilnosti: so slogega, suhe-
ga, mišičastega telesa, počasnih
kretanj, nagibajo k družabnosti,
skromnosti, skupnosti in podobno.
Ni bila brez pomena stara beseda
dliš so posebni ptičji, kar po-
meni, da so naši predniki opa-
zili na njih svojstva, ki jih oni kot
domorodci niso imeli, vsaj ne ta-
ko izraziti.

Od ostalih primkov: Knez, Le-
gisa, Mokoše, Pavlina, Sardoš, Su-
šteršič, Semec, Vrabec se smatra-
jo za stare prvi trije, pred Ada-
mičem (ki se je pred kakim sto-
letjem priženil z Ivanjigrada) je
bila v tej hiši rodbina za menda

semnik. Vsega pa še, saj smo vse spremembe in (saj imamo vse) izgovarjajmo in se je namerstvo Semec glasilo Semec.

Sodi se, da je bila v spodnji vasi med prvimi in najmočnejšimi kmetija Pernaričev, v gornji pa Šusterski, z vzdevkom "Krnolivo", ki je tod domači; pomeni, da se je ta hliša že izza davnine ukvarjala s prejšjo vlogo mnogo bolj in dlje časa kot drugi vaščani, a tudi da so se v vasi močno ukvarjali tudi z ovčevrsto, ki nanjo spominja beseda estajce. Takšna je bila v kraju "Pod borstom".

Se pred podgizim stoletjem je bila največja kmetija v vasi Semčeva. Njeno sohotvanje je obsegelo lo površino, kjer so sedaj štirje domovi. Posebno se je ukvarjala z živinorejo in dajala volove (celo do 20 parov) na pasodo. Razen dobro založene žitnice je bilo v kleti do 150 hl vina. V tako hiso je spadala tudi gostilna.

Razen teh dveh kmetij so bile v gornjem Prekluku še štiri kmetije: Legiša, Lupin, Pavina in Sardovsko. Vsi so v svojih vasi. Takratni kmeti kmetovanje je izčunali s površino zemlje, kmetija je torej morala imeti čim več, predvsem obdelovalnih tal, sicer se ni vzdržala, in čim več domačih delovnih rok. Če so morali stalno vhitati rokave in neprimerna tla pripraviti za koso, njivo, vinograd. In neprimernih površin je bilo prav pri nas dovolj. Kamnate pa

ju, ki mora vsekar ostati na prvem mestu – viješolcu in viješolski bivanje v mestu, v primeru mladince z dežele pa bivanje v dijaškem domu.

Se nekaj bil radi pripomnili. Večkrat čujemo, da imajo nekateri študenti, glede dijaškega doma, predpode, češ da ima mladina v dijaškem domu preveč svobode. Mnoge mladince in mladinci pa se branijo vstopiti v dom s trditvijo, da je v dijaškem domu premalo svobode. Kdo ima pri takoj skrajno nasprotnih trditvah prav? Prav gotovo da ne ni drugi. Tu pa tam iznašajo očiti staršev neodgovorni, raje rečimo zlonamerni, ljudje iz povsem nepoštenih razlogov; v večji meri pa so to taki očitki, le posledica nepoučenosti. Nasprotno pa so dijak, ki očitajo dijaškemu domu premalo svobode, navadno dobro poučeni, ali vsaj in dijaštvu v domu, ki jim zagotavlja trditev prav iz dejstva, da imajo oni preveč svobode, kar so ušli s soraslem ali proti volji svojih staršev in okvira zdrave družinske vzgoje.

Vzgoja v dijaškem domu slovi, ob spoštovanju miselnosti, da našnje mladine, na zdravih načelih s stremjenjem, da se dosežejo najboljši izobrazbeni in vzgojni rezultati ob spoštovanju osebnosti vsakega gojca. Svoboda ni v dijaškem domu neznan pojem; vendar je pravilno odmerjena v korist vsestranskega razvoja mladega človeka.

Motiv

severni strani grča Goljaka, ozirama par streljajev severno od stare lipe ob vojaški poti proti bloku iza prve svetovne vojne. Severno nad dolino ograde, ki ji mi pravimo »Abnrežnaks« (lastnik Milič iz Nabrežne, sedaj v Sempolaju), je še nekaj sledov, ki to domnevo potrjujejo. Ta in bližnji blokovi s velikim lesom dobro zavarovano, skrivajsko osamljeno gospodstvo.

Kdo in odkod je bil ta smeli pionir? Ta in podobne uganke bodo za vselej ostale neznanke. Za to; močno gozdnoto stransko področje se takratni Kraševci verjetno niso dosti zanimali, in to tem manj, ker ni to območje nudilo posebno ugodnih pogojev za gojdelstvo. Tembolj valjvbi pa je bil ta kraj za pribege, ki so se

z Prečnika

ko: Kdor natančneje opazuje te rodine, iztekle še sedaj, torej po nekaj stoletjih prilagajanja novemu okolju, neke njihove sicer še močno izbrisane, ali komaj opazne značilnosti: so slogega, suhega, mišičastega telesa, pofanskih kretnj, nagibajo k družabnosti, kromotnosti, kuspustni in podobno. Ni bilo brez pomena, da stara beseda učši so posebnosti pušic, kar pomeni, da so naši predniki, ki so opazili na njih svojstva, ki jih oni kot domorodci niso imeli, vsaj ne tega, kaj izraziti.

Od ostalih primikov: Knez, Leška, Mokoše, Pavlina, Sardoš, Šušteršič, Semec, Vrabec se smatrajo za stare prvi trije. Pred Adamičem (ki se je pred kakim stoletjem priženil z Ivanjigrada) je bila v tej hiši rodina z menda

Se pred poldrugim stoletjem je

bila največja kmetija v vasi Semčeva. Njeno sohotanje je obsegalo površino, kjer so sedaj štirje domovi. Posebej se je ukvarjala z živinorejo in dajala volove (celo do 20 parov) na posodo. Razen dobro založene žitnice je bilo v kleti do 150 hl vina. V tako hišo je spadala tudi gostilna.

Razen teh dveh kmetij so bile v Ljubiščem Prekluku še štiri kmetije, to so: Vojnec, Pavlin, in Sardotič, ki so tudi spodobno velike. Takratni način kmetovanja je računal se k površino zemlje, kmetija je torej morala imeti čim več, predvsem obdelovalnih tal, sicer se ni vzdržala, in čim več domačih delovnih rok. Če so morali stalno vtiati rokave in neprimerna tla pripraviti za koso, njivo, vinograd. In neprimernih površin je bilo prav pri nas dovolj. Kamnate pa-

sev neodgovorni, raje recimo zlo-

Numernirane inje uje iz povsem nepoštenih razlogov; v večji meri pa so taki očiki le posledica nepočutnosti. Nasprotno pa so dijakci, ki kritično dijaškega domu priložilo malo povsem zdravo občutje, ki je odražalo v redu in disciplini v domu, a izvirajo njihova trditev prav iz dejstva, da imajo oni prevlado svobode, ker so ušli s sočlenjem ali proti volji svojih staršev iz okvira zdrave družinske vzgoje.

Vzgoja v dijaškem domu sledi, ob upoštevanju miselnosti, da našnje mladine, na zdravih načelih s stremjenjem, da se dosežejo najboljši izobrazbeni in vzgojni rezultati ob spoštovanju osebnosti vsakega gojenca. Svoboda ni v dijaškem domu neznan pojem; vendar je pravilno odmerjena v korist vsestranskega razvoja mladega človeka.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Pijan je vdr v stanovanje svoje nekdane prijateljice

Cerkovnik je zasolil «cerkveno miš» pri odpiranju pušice
Nepričljivi izgovori mladeniča, ki je ukradel motor

Pred prizivnimi sodniki se je zagovarjal tudi 33-letni Globatta Sodnik iz Krmine, Ul. Udine 105, ki pa je svoj čas stanoval v Trstu v Ul. Ronchetto 113. Pravažni je bil v stanovanju Attilie Godec iz Krmine, Ul. Udine 105, ki pa je svoj čas stanoval v Trstu v Ul. Ronchetto 113. Pravažni je bil v stanovanju Attilie Godec iz Krmine, Ul. Udine 105, ki pa je svoj čas stanoval v Trstu v Ul. Ronchetto 113. Pravažni je bil v stanovanju Attilie Godec iz Krmine, Ul. Udine 105, ki pa je svoj čas stanoval v Trstu v Ul. Ronchetto 113.

31. marca letos je Sodnik poiskal tlače pri kolarju vina (najbrž jih je bilo precej) in potem se je opogumil, da vstopi v stanovanje prijateljice. Medtem je zenska telefonirala na policijo ter zahtevala pomoč agentov.

Policisti so arretirali Sodnika ter ga spravili za zapehe. Po zaslišanju so ga prijavili kazenskem sodišču zaradi treh prekrškov: 1. vstopa v zasebno stanovanje, 2. tatvine motora ure in 3. pijanosti.

Kazenski sodniki so ga spoznali za krivega prve in 3. obtožbe ter so mu prisodili 3 mesecev zapora ter 10.000 lir denarne kazni. Tudi sodnik je bil obsojen na 3 mesece zapora ter 10.000 lir denarne kazni.

Na obravnavi pred prizivnimi sodniki je obtožbenec zagovarjal trditev, da se v Sodnikovem primeru ni moglo govoriti o nasilnem vstopu v zasebno stanovanje, ker je pač obsojenec v tistem stanovanju dle

časa živel skupaj v Maldinjevo. Sodniki pa niso sprejeli te teze ter so potrdili prvotno razsodbo.

Pred istim sodiščem (predsednik Franz, tožilec Mayer, zapisnikar Magliacchia, obramba Berton) se je moral zagovarjati 23-letni Giuliano Burgnich iz Gorice, Ulica delle Chiese antiche 36, ki je bil obtožen, da je ukradel manjšo vsoto denarja iz cerkvene pušice v cerkvi sv. Vida in Modesta na Placitu v Gorici.

Bilo je okoli 11. ure. 10. aprila letos, ko je Burgnich stopil v omenjeno cerkev. Ko se je prepravil, da v svetilniku nikogar, je potegnil iz žepa izvijač ter je z njim silo odpiral pušico. Sreča pa mu ni bila mila, ker je cerkvenik, ki je bil v zakristiji, slišal zamolkli sum, ki ga je tak povzročil z izvijačem. Priletel je v cerkev, zgrabil tati za vrat ter ga odvedel v zakristijo. Takoj nato je poklical policijo.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Burgnich se je izgovarjal, da je iz pušice ukradel le 150 lir. Pri njem pa so našli 1830 lir. 5. junija letos mu je sodilo gorško kazensko sodišče in ker je želel imeti opravka s pravico, mu je prisodilo 9 mesecev zapora ter 45.000 lir globe. Poleg tega so sodniki sodnika pri prekrških pogojnost neke druge kazni, nakatero je bil obsojen že prej.

Goriško-beneški dnevnik

VESTI IZ PODGORE

Osmice rešujejo vinsko krizo

Trava in koprive na pločnikih

Tiste dni ko je tekstilna tovarna v Podgori zaradi poletnih plovnic delno obratovala, je bilo pri nas zelo mirno in zelo se je, kot bi se povrnili v nekdane vinski življenji. Sedaj gre življenje zopet po starem in tudi smrad iz tovarne umetnih vlaken nezdružno sili v hiše, zlasti v dneve, ko se pripravljajo na dež.

Za večjo razgibanost življenja poskrbijo tudi osmice, ki jih imamo trenutno v vasi tri, in sicer pri Milki Klancičevi, pri Grampu in v Ul. Attimisi v spodnjem koncu. Dejstvo je, da se bliža nova vinska letina in grozdje kaže še kar dobro, v kletah pa je še vse polno starega vina, ki ga je treba prodati. Edini način za pospešitev prodaje so ravno osmice, kjer so gostje gotovi, da dobio pristno domače vino po zmerni ceni ter zato radi prihajajo iz osmice. Gostilničarjem seveda to ni prav in se pri- tožujejo nad občinsko upravo, češ: da bi morala omejiti izdajo dovoljenj za osmice, ker te škodijo njihovim koristim.

Kadar gremo v Gorico opazimo marsikje kako mestni delavci urejujejo pločnike po raznih ulicah. Menda so tudi pločniki v nekaterih glavnih ulicah v Podgori vključeni v ta javna dela; kdaj pa bodo prišli na vrsto je drugo vprašanje. Za sedaj so pločniki ob naši emagistrali, Ul. Cuneo in IV. Novembra, čez in čez prerastli s travo, med katero so pomešane tudi koprive, zlasti pred pokopališčem, da ni moči po njih. Prav bi bilo, da bi jih vsaj za silo očistili in usposobili za uporabo.

Nezadovoljstvo zaradi ukinitve področnega ravnanstva ENEL

Ker so ukiniteli ravnanstvo ENEL s sedežem v Gorici ter ga prenesti v Trst je CGIL večeraj poslala prefektu in predsedniku ENEL naslednje pismo:

«Tajništvo Delavske zbornice izraža nezadovoljstvo uslužbenecv ENEL gorške pokrajine ter zahteva, da ostane področno ravnanstvo v Gorici v skladu s členom 6 zakona, ki ustanavlja ENEL, in

Pes spravil na tla motociklista v Ul. Giustiniani. Med skakanjem v Sočo se je udaril v glavo

Nekaj po polnoči v noči od petka na soboto je pes prišel pod veso 53-letnega Bruna Trevisana iz Ul. Tomis 3 v Gorici. Trevisan je izgubil nadzor nad vozilom in padel na asfalt. Nesreča je pripetila v Ul. Giustiniani. Ker se je potekal po levi roki, je prišel v bolnišnico po zdravniško pomoč. Doma se bo zdravil 15 dni.

Včeraj popoldne je 10-letni Fulvio Campanello iz Ul. Brigata Pavla bo hodil pred hišo ter se zbral v desno stopalo. V bolnišnico so mu nudili prvo pomoč. Okrevati bo v 3 dneh.

Giovanni Ravez, star 15 let, bil je včeraj okoli 14. ure kopal v Soči blizu pevskega mosta. Ko je skočil vanjo, je v glavo udaril v kamen. Krvavečega so odpeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili zdravniško pomoč. Doma se bo zdravil 8 dni.

Quintilio Frizzi, star 23 let, doma iz Ul. Fiume v Gorici, se je večeraj ob 16. uri peljal z vespo po Majnici. Na vsem lesem se mu je zavrtelo v glavi. Vzrokov delne izgube zavesti ni vedel opravičiti, morda je nastala zaradi precejšnje vročine, ki se je spel pojavila. Pri padcu se je potekel po glavi, desni roki, obrazu ter si zlomil levi gleženj. V civilni bolnišnici se bo zdravil 20 dni.

Drugi kanal 21.00 Dnevnik; 21.20 Disneyland; 21.40 Glasbeni program z Johnnyjem Dorellijem.

Ponedeljek, 31. avgusta 18.00 Program za najmlajše; 20.00 Sportne vesti; 20.30 Dnevnik; 21.00 Priloge kapitana Cooka; 21.55 Mednarodno tekmovalno v lahki glasbi, ob koncu Dnevnik.

Drugi kanal 21.00 Dnevnik; 21.15 Film «Pleš z menoj»; 22.50 Sportne vesti.

Jug. televizija 9.30 Deček iz cirkuza - film; 10.00 Kmetijska oddaja; 10.30 Zaključni del tekmovala v moto-krosu; 17.30 Moderna Atletsko srečanje Italija - Jugoslavija - švicar; 20.00 Dnevnik; 20.45 87. poljska postaja - film; 21.35 Večer opernih ariz; 22.05 Jazz; 22.35 Poročila.

Ponedeljek, 31. avgusta 19.10 Obzornik; 19.30 Britanska enciklopedija - film; 20.00 Dnevnik; 20.30 Tedenski športni pregled; 21.00 Nicholas Nickleby - film; 22.30 Pogled nazaj; 22.45 Poročila.

Zahvala goriske KPI

Pokrajinski tajništvo KPI za Goriško se s tem zahvaljuje vsem tistim, ki so na kakršen koli način izrazili sožalje ob smrti generalnega tajnika stranke posl. Palmira Togliattija.

V odgovor na voščila, ki jih je goriska federacija KPI poslala za odzdravitev predsednika republike Antonija Segnija, je prefekt Strano poslal posebno brzojavko, v kateri se v imenu družine Segni zahvaljuje za taka voščila.

Smrt bivšega partizanskega boreca iz Podgore

Včeraj zjutraj je v sanatoriju «Sartorio» v Trstu, kjer je bil zadnje čase na zdravljenju, umrl 41-letni Jožef Delpin iz Podgore. Ul. Brigata Lambro 141. Z mrtvaškim vozom podjetja Frescheren iz Gradnje bodo krsto prepeljali v Podgore, kjer bo v ponedeljek pogreb iz hiše žalosni na tamkajšnje pokopališče.

Pokojnik je bil med zadnje vojne borec v partizanski enotici, kjer je bil tudi ranjen in ostal invalid. Zapustil je ženo Valerijo, ki je doma s Peči, ter sina in hčer. Znanci in prijatelji izrekaio družini sožalje. K tem se pridružuje tudi naše uredništvo.

DVE NESREČI VČERAJ DOPOLDNE V BRDIH

Požar v seniku Pepija Gravnarja na Oslaviu Karambol avtomobilista, ki je šel po gasilce

Ogenj je uničil kakšnih 200 stotov sena ter povzročil 800.000 lir škode - Avtomobil je zdrsnil na cesti posuti s peskom - Ranila se je Adele Gravner iz Števerjana

Včeraj dopoldne okoli 10. ure so vsi moški zgornjega dela Oslavja sodelovali pri gašenju požara, ki je izbruhnil v seniku kmetovalca Pepija Gravnarja. Ogenj so kmalu omejili, tako da ni dosegel stanovanjskega poslopja, na katero je prizidal. Škoda znaša okoli 800 tisoč lir, ker je zgorelo blizu 200 stotov sena, pri gašenju pa se je pokvarila tudi streha.

Prvi je znake požara opazil nekaj Zoran Poberaj iz Solkana, ki je te dni na počitnicah pri teti. Takoj je opozoril strica, ki je pod muho bral časopis, da se valj dim iz skedenjskih odprtij. V nekaj minutah se je vst o ognju razširila pri vseh sosedih, ki so pustili svoje delo ter prihilieli Gravnarju na pomoč. Tudi gospodar, ki je bil spodaj v dolini in je opazil dim, je na vso moč prišel do doma.

Prva skrb sosedov je bila rešitev osmih glav živine iz hleva, ki je pod senikom. Spravili žival na prosto pa ni bila tako preprosta zadeva, ker je dim skozi trombo vdrl v hlev, da v njem skoraj ni bilo mogoče gledati. S težavo so moški odvezali preplešene živali ter jih spustili na prosto. Medtem ko so poskrbeli, da so o nesreči obvestili gasilce, so sami začeli polivati tisti del skedenja in sena, kjer je v bližini stanovanjska hiša, ki ima leseno ostrešje. Gasilci, ki so prihilieli na Oslavje z dvema cisternama vode, so najprej napravili v strehi več lukenj, da je dim imel prosto pot, potem pa so s svojimi močnimi vodnimi curki razgasil ogenj, ki se je razširil v senu. Izpraznili so tudi obzinski vodnjak, ki je v bližini. Vozaka požara še ne poznajo; ni izključeno, da gre za samovžig.

Nekaj minut po pojavu prvih znakov požara se je pripeljal mimo avtomobilist 59-letni Edgardo Grinetti iz Ul. Ortigara 7 v Gorici, s katerim se je peljala 73-letna Adela Ciglič, vdova Gravnar s Križevca 13 v Števerjanu. Zdi se, da si je Grinetti, s katerim so se v znanstvu, peljal iz mesta, kjer si je preskrbel potni list, da bi odšla v okrevališče. Možje, ki so bili zaposleni v gašenju, so zaprosili avtomobilista, ki je zaposlen pri gradbenem podjetju Mattioli na Svetogorski cesti, naj bi se odpravil k Tili na Oslavje telefonirat gasilec Grinetti, ki je rade volje ustrelel. Le ko se je pripeljal na oster ovinek na Oslavje, je na zaneslo na cesti, ki so jo pred nekaj dnevi posuli s drobnim peskom, da bi se asfalt preveč ne obrabljal. Najprej se je zalezel na levo stran v zid, potem pa še na drugo stran. Trčil je s prednjim in zadnjim delom. Medtem ko se sofer ni poškodoval, se je Gravnarjeva udarila v glavo, levo nogo in v desno stran prsnega koša, kjer si je verjetno zlomila nekaj reber. V bolnišnici, kamor so jo pripeljali z rešilnim vozom Zelenega križa, se bo zdravila 8 dni.

Avtomobil je utrpel precejšnje škodo, ki verjetno presega 100.000 lir. Na kraj nesreče je prišla patrola mestne policije iz Gorice, ki je sestavila zapisnik.

Ob robu te nesreče naj napiše: Danes v Novi Gorici motociklistična dirka

Goriška turistična zveza nam je poslala v objavo razpored prostih ležišč na njenem področju. V zadnjih dneh je vedno več prostih sob, kar so turisti že umikajo hladnim večerom in nočem, ki se pojavljajo zlasti v gorskih krajih.

V Bovu je v Kaninu in Golobu 30 postelj, v Planinskem orlu v Trentu 20, v Soči 10, v Logu pod Mangartom 15, pri Vugi na Mostu na Soči 4. V Novi Gorici: Park Hotel 15, Sabotin 20, Kečke 16 in Skalnica 12. Poldanovec na Lokvah 60, Km v Tolminu 15 in 10 v zasebnih sobah.

Opomba: je cesta Nova Gorica-Lokve, ki je asfaltna do Prevala. Odprt je lov na srnjaka in gamsa ter ribolov, v Novi Gorici bo danes 30. avgusta avtomoto dirka.

Mladenč iz Gradiške utonil v Soči

Včeraj popoldne je 22-letni Tulio Frankovig iz Gradiške, Ulica Udine 27, odšel s prijatelji k Soči na kopanje. Okrog 16. ure so se hladili v vodi na kraju Saletta, ko je Frankovig nenadoma postal slabo in izgubil je v vodi. Prijatelji so mu brž priskočili na pomoč in med drugim so mu tudi skušali pomagati z umetnim dihanjem, vendar je bilo njihovo prizadevanje zaman in mladenč je niso mogli več priklicati k življenju. Truplo so nato odpeljali v mrtvašnico na pokopališču v Gradiški na razpolago sodnim oblastem. Pogreb bo v ponedeljek popoldne.

Frankovig je v zadnjem času služil vojaški rok in je prišel domov na kratek dopust ter se je že pripravil na povratek k vojakom.

PO SESTANKU FEDERACIJE V GRADEŽU

Stališče federacije PSDI glede sodelovanja s KD

Stranka obtožuje KD, da hoče vsiliti svojo hegemonijo - PSDI vodi politiko sedenja na dveh stoli

Goriška federacija PSDI je objavila tiskovno sporočilo o svoji seji v Gradežu, na kateri so proučili razmere v tej krajevni ustanovi, nastale zaradi knekvalificiranega dejanja sekcije krščanske demokracije tega mesta. Izvršni odbor federacije je proučil tudi izjavo pokrajinskega tajnika KD, češ da niso obveščeni o odločitvah gradješke sekcije te stranke niti o žaljivih izjavah, ki so se pojavile v časopisju. Kar zadeva samo dogajanje sporočilo gradješke sekcije PSDI pojasnjuje dejanja in zadržanja, ki zaradi krajevnega značaja federalnemu odboru ni potrebno posegati vanje.

Izvršni pokrajinski odbor PSDI pa se ne more izogniti trditvi sekcije KD iz Gradeža o stališču stranke v ostalih krajevnih organizacijah, stališče, ki naj bi potrjevalo osnovni politični oportunitizem. Ker se takšno ceneno stališče pojavlja tudi v škofljskem glasilu, naj se pojasnijo vzroki

razkola s KD v krajevnih upravah in ugotovijo odgovornosti nekaterih skupin večinske stranke. Foljan - Redipuglia: občinska uprava je komunistična, ker je KD v nasprotju s pravilno sklenjenimi sporazumi s PSDI onemogočila sestavo skupne liste.

Ronke: občina ima komunistično upravo odkar je KD odpovedala sporazum o odboru ter predstavila - kot sedaj v Gradežu - ostavko svojih odbornikov, kar je povzročilo razpust občinskega sveta, ker KD ni dopuščala, da bi jo pogojevale druge demokratične sile v odboru.

Staranec: hegemonistična težnja KD je povzročila sestavo protestne mestne liste.

Zagreb: v podobnem položaju kot v Gradiški je socialdemokratska federacija s težavo uspevala preprečiti razumljivo reakcijo, ki bi utegnila povzročiti izgubo občinske uprave.

Gorica: dasiravno KD nima absolutne večine, je hotela izvesti sprejem vsake odločitve, kar je povzročilo nujen odstop socialdemokratskih svetovalec, da so ohranili svojo in strankino dostojnost.

Gradež: nestrpnost nekaterih zastopnikov KD, da pristanejo na pogoje, je izbruhnila z vso brutalnostjo. Posledice so kronika teh dni.

PSDI, ki je pripravljen prevzeti odgovornosti na podlagi enakopravne dostojnosti s KD, zavira kakršen koli demokratski poskus, da bi se zmanjšal doprinos njegovih predstavnikov pri upravljanju javnih stvari. Zaradi tega so bili doseženi uspehi in skupni cilji povesani tam, kjer se takšni poskusi niso uresničili in kjer je sodelovanje bolj možno na podlagi konstruktivnih shem in spoštovanja tekmovalnosti.

To dokazuje razvoj dogodkov v pokrajinski upravi in trški občini, kjer je prisotnost odgovornih ljudi, ki jih vodi demokratični duh, omogočila nad triletno sodelovanje, ki za označuje socialna in politična vsebina.

Pokrajinski izvršni odbor PSDI upa, da bodo organi KD razpravljali v umirjenem ter ravnovesnem tonu, ki naj karakterizira bodoče odnose med političnimi formacijami različnih ideologij, ki skrbijo za skupne koristi in ljubostno čuvajo svojo funkcionalno avtonomijo.

Sporočilo PSDI ni razčistilo vprašanj, ki so jih zastavljali nekateri goriški politiki, glede obdobja odnosov med PSDI in stranko, ki je bila v preteklosti. Ni odgovorila na vprašanje, če je stranka za načelno sodelovanje s KD ali pa proti njemu. Sled jo prej ostaja federacija sleja svojemu originalnemu načelu, da se vprašanje vodilnih formacij, zavezanosti v krajevnih organih oblasti rešuje kot primera do primera. Ti primeri pa so si lahko tudi v diametralnem nasprotju. Stranka je na takšen način v poziciji in na niti, da kakor hoče kdo gledati. Tako stanje ji omogoča ohranitev glasov tistih pripadnikov, ki se ohranjajo za sodelovanje z večinsko stranko, istočasno pa ji daje tudi možnosti, da je po politiki kot prvi kandidat razpoložljiva za sestavo koalicijskih odborov.

Tako misli PSDI. Svoje račune pri tem pa vodi tudi KD, ki je prekinila sodelovanje v nekaterih ustanovah, in ne prav na koncu še druge stranke, med njimi tudi PSI, ki je tudi možen kandidat, da po politični vzgledu vlade sodeluje v odboru z večinsko stranko, dasiravno v delu niso sledili rimskemu vzgledu.

DEŽURNA LEKARNA
Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici CRISTOFOLETTI na Travniku, tel. 29-72.

DEŽURNA CVETLIČARNA
Danes 30. avgusta bo v Gorici odprta cvetličarna GORIAN RENATO, Ul. Garibaldi 9, tel. 26-28.

TEMPERATURA VČERAJ
Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 31,2 stopinj ob 12.45 in najnižjo 15 stopinj ob 5. uri. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 70 odstotkov.

Včeraj-danes
Od 23. do 29. avgusta se je v gorški občini rodilo 22 otrok, umrlo je 13 oseb, porok je bilo 12 in oklicev 7.

ROJSTVA: Manuela Martinuzzi, Massimo Peresini, Tamara Tinu, Stefano Pizzo, Anna Palanga, Daniela Smania, Cinzia Catalano, Valter Nanut, Alessandro Menzini, Stefano Specogna, Marco Persin, Lorendana Franciolle, Paolo Nadea, Marco Bortolotti, Giuliano Bandelli, Marco Fumai, Sabrina Nattina, Cristina Dileta, Alessio Cherovano, Paola Rapisardi, Aurora Rippa, Valter Caudex.

SMRTI: upokojenka 77-letna Laura Dekleva vd. Sabec, kmetovalca 64-letni Luigi Negro, 75-letna Matilde Mian, gospodinja 66-letna Caterina Devetak, 2 in pol meseca stara Paolo Caracciolo, delavec 56-letni Antonio Sossu, gospodinja 64-letna Giovanna Sabini por. Terpin, upokojenec 70-letni Giuseppe Testone, 62-letna Regina Kristjanec por. Licier, in dan star Marco Bortolotti, upokojenec 65-letni Rodolfo Benedetti, upokojenka 65-letna Caterina Kovacic vd. Suligoi, 76-letna Giovanna Benca.

OKLICI: zastopnik Romano Jan

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, dne 30. t. m. z začetkom ob 16. uri barvni film

in Cinemascope:

MARCO POLO

IGRATA: Rory Calhoun - Yoko Tani

Kino na Brečcinah

predvaja danes, dne 30. t. m. z začetkom ob

☆
ARETTA
med elegantnimi in preciznimi
urami je najcenejša znamko

☆
ARETTA
ULTRA THIN

ŠPORTŠPORTŠPORT

6. SEPTEMBRA NA ZAHTEVNI LJUBLJSKI PROGI

Vsi najboljši za moto cross za «Grand Prix Jugoslavije»

Prijavljeni tekmovalci iz osemnajstih držav

Letos 6. septembra je Tržič prvič organizator Grand Prix Jugoslavije v moto-crossu, ki ga je priznala in je tudi v koledarju mednarodne moto organizacije FIM. Grand Prix Jugoslavije v moto-crossu na Ljubelju je korak k organizaciji ene izmed države svetovno prvenstvo v moto-crossu. Vsekakor lahko računamo, da bomo v prihodnjih letih videli na Ljubelju najboljša vozila v moto-crossu na svetu.

PROGI: Proga je krožna in je dolga 1.500 m. Ima 2 blazja in 1 strm vzpon cca 25 do 45 stopinj, 3 spuste, ter večje število prirodnih skokov. Širina steze je na najodjem delu 6 m. Podlaga steze je travnata in na kratkem delu v dolžini cca 20 m motovirna.

Ostali podatki tekmovalca: Tekmovanje bo v dveh kategorijah in sicer: tekmovalci motorjev 250 ccm in 500 ccm. Razred 250 ccm vozi 2 x 12 krogov kar je 39 km, razred 500 ccm pa 2 x 15 krogov kar je 45 km.

Tekmovanje razpisanih kategorijskih razredov obsega dve vožnji. Tekmovalci morajo v vsaki tekmi prevoziti število krogov kot jih predvideva za vsako kategorijo. Zmagovalec je posameznik razreda, ki v najkrajšem času prevozi progo in dobi zato največje število točk: 1. mesto — 1 točka, 2. mesto — 2 točki, 3. mesto — 3 točke itd. Vsak tekmovalci mora v obeh krogih prevoziti najmanj 15 krogov v kategoriji 250 ccm in 16 krogov v kategoriji 500 ccm. Če dva tekmovalca dosežeta isto število točk, ima prednost tekmovalci, ki je prevozil večje število krogov. V kolikor sta enaka tudi potem, se upošteva boljši skupni doseženi čas.

Start je skupinski. Zmagovalec prejme naslednje nagrade: prvi trije plasirani v vsaki tekmi razreda dobi pokal, zmagovalec vsake tekme ter denarne nagrade. Trije najboljši uvrščeni jugoslovanski tekmovalci prejmejo pokale.

Kdo bo nastopil na Grand Prix Jugoslavije 1964? Zanimanje za tekmovalce na Ljubelju je izredno veliko, saj je prireditveni odbor dobil ponudbe od številnih tekmovalcev in nacionalnih zvez. Naj jih navedemo:

AVSTRILIJA: Franks KRLVIN (Triumph 500 ccm, Honda 250 ccm).

ZDA: Hopkins HOPPY (prvak Kalifornije 1960, BSA 500 ccm, Greeves 250 ccm).

DANSKA: Knud JOHANNESSEN (član nacionalnega moštva, Husqvarna 250 ccm, model 1964).

ITALIJA: Italijani so poslali ime na 8 tekmovalcev, nastopimo le nekaj najboljših: Emilio OSTERO (8-kratni prvak Italije — Husqvarna 500 ccm), Piero COSCIA (BSA 500 ccm), Giuseppe CAVALLERO (Husqvarna 500 ccm).

FRANCIJA: Gerard LEDOR-MEUR, Michel JACQUEMIN (Monsard 500 ccm), Frank LUCAS (Metisse 500 ccm, Montesa 250 ccm), Paul Godey (Greeves 250 ccm, BSA 500 ccm), Michel in Gerard COSTICH (v pisnu navajata, da je njun oče po rodu iz Jugoslavije, sta prvaki Lorraine, tekmovalca na Triumphu), Aimé PARDIGON (Provence — Metisse 500 ccm).

ANGLIJA: Jim HOLT (Triumph 500 ccm).

SVICA: René HUBER (Metisse-AJS 500 ccm), Hanspeter LUTZ (na letošnjem tekmovalstvu za svetovno prvenstvo v kategoriji 500 ccm na četrti dirki Velika nagrada Švice 9. mesto, na dirki Velika nagrada Danske v Randersu 8. mesto).

BELOIJA: Guy COOREMANS (250 ccm, 500 ccm).

AVSTRILIJA: Kurt STATZINGER (Malco 250 ccm), Herbert HUBER (Greeves 250 ccm), Mathias SCHNEID (državni prvak 1. 1960, 1962 in 1963 — BSA 500 ccm).

ZAHODNA NEMCIJA: Richard NIESEL (BSA 500 ccm), Josef HULZE (Bultaco 200 ccm), Cristoph SPECHT (nemški prvak 1962 s 500 ccm, 3. mesto na tekmovalstvu za Veliko nagrado Nemčije — Malco 250 in 500 ccm).

HOLANDSKA: Leo KOHL (Malco 250 ccm), Dirk LUKERING (500 ccm, 5. mesto na svetovnem prvenstvu, VII. dirka Grand Prix Italija — Avigiano).

ŠVEDSKA: Åke JONSSON (250 ccm, državno prvenstvo 1963 3. mesto, 1964 2. mesto) Curt ÖBERG (250 ccm) Lars HANSSON, Kurt GUSTAVSSON, Bertil SIKLUND, Harry HELGESSON.

Iz vzhodnih držav so se do sedaj zanimali za nastop njihovih črsovcov naslednje države: SOVJETSKA ZVEZA, VZH. NEMCIJA, CSSR, BOLGARIJA in MADZARSKA.

Tekmovanje Grand Prix Jugoslavije na Ljubelju bo 6. septembra 1964 ob 14. uri na progi na Ljubelju cca 5 km od Tržiča. Obvezni uradni trening za vse tekmovalce bo v nedeljo 6. septembra ob 9. do 11. ure.

Obliskite zdravilišča

ROGAŠKA SLATINA, LAŠKO, RIMSKE TOPICE

Rogaška Slatina zdravi bolezn prebavil, ledvic in jeter, Dobra ženske in manjerske bolezni, Laško reumatizem in rehabilitacija invalidov — Za izlet priporočamo tudi prekrasno Logarsko dolino — Informacije in prospekte dobite pri tržaških potovalnih uradih Aurora, Utat, Paterniti ali pri Tourist Office — Celje

Novi «Hotel Soča»

Most na Soči

prilporeča

okusne jedi

in izbrane pijače

za vse okuse

ter druge

hotelske usluge

Sedanj gospodar Stanko rad kaj pove o bratu

(Nadaljevanje s 3. strani)

močniki. Bili so slabe volje, ker je dajal gospodar prednost kornaj došlemu a sposobnemu vajencu. Iz nevoljivosti so mu začeli nagajati in ga zbadati. Očitni so mu, da je estafiran študent. Uporabljali so še druge očitke in zbadiljke, ki so šle Lojzetu do živega. Zaradi zbadanja nevoljivih tovaršev je postal Lojze močno razjeven. V srcu se mu je nabirala jeza in ob neki priliki, ko so si ga mladi študenti spet preveč privoščili, je Lojze prekipel. Spustil se je v svoje neprijatelje. Obratunal je z njimi kar s pestmi. Pošteno jih je prebunkal in zdelal, čeprav je bil med najmlajšimi. Namistili je vajence in tudi nekatere izvalce pomočnike. Ta ročni obračun pa je izbil sodu dno. Lojze se je nenadoma počutil na Vrhniki — nesrečen. Zbal se je tudi masčevanja pretepenih vajencev in pomočnikov. Zato je nenadoma popravil svoje stvari in je odšel iz neprijazne tovaršije. Domačih niti ni o svojem odhodu obvestil. Tiste čase ljudje pač niso uporabljali pošte tako marljivo kakor danes. Lojze je odšel k stricu na Kočevsko, ki mu je uredil vse potrebno za preselitev v Ameriko. Ker je bil mlad, so ga v potnem listu napravili za starejšega. Za nekaj časa se je nato vrnil domov na Blato, nato pa je odšel v svet.

* Od tu so torej tiste razlike o rojstnem letu.

GRAND HOTEL «UNION» LJUBLJANA

Tel. 20-750, 21-743

s svojo restavracijo in senčnatim vrtom, kavarno in hotelom, se priporoča cenjenim gostom

Hotel BELLEVUE LJUBLJANA Tel. 33-133

priporoča cenjenim gostom domačo in mednarodno kuhinjo. Terasa. Vrt. S teras lep pogled na Ljubljano

HOTEL «ZVEZDA» KOBARID

s sobami s eno in dvema posteljama ter s tekočo toplo in mrzlo vodo, centralno kurjavo — skupa 54 ležajev. • Streže s prvovrstnimi vini specialitete: soska postrv in divljana. • V 5 km oddaljenem Livku so prvovrstna smučišča, v Nadliži pa lepe kopeli. • Cenjenim gostom se priporoča za obisk.

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL CELEIA CELJE - tel. 2041, 2042 SE PRIPOROČA

ALP HOTEL HOTEL KANIN HOTEL GOLOBAR

nudijo vse hotelske usluge. Priznana domača in iznemska kuhinja. Telef. 21 in 51

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

NOVA GORICA — Telefon 20-44 opravlja kvalitativne, hitre in varne prevoze potnikov in tovora doma in v inozemstvu. Informacije dobite v naših poslovalnicah v Novi Gorici, Tolminu, Ajdovščini, Postojni in Sežani. — Turistična agencija «Zlatnik» s poslovalnicama v Novi Gorici in Bovecu vam hitro in solidno organizira izlete po Jugoslaviji in inozemstvu, ter nudi vse ostale turistične usluge.

SPLOŠNA PLOVBA - PIRAN

vzdržuje z modernimi tovarno . potniškimi ladjami

redno progo Jadran - Južna Amerika - via Zahodna Afrika (Rijeka - Split - Napoli - Genova - Marseille - Casablanca - Dakar - Conakry - Takoradi - Tema - Rio de Janeiro - Santos - Montevideo - Buenos Aires). Redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo - Indonezijo - Japonsko - ZDA - Zahodna afriška obala - sredozemske luke)

TER NUPI

ladjske prevoze po vsem svetu z modernimi tovarnimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti. — Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «Splošna plovba», Piran, Zupaničeva ul. 24, in na naše agente po vsem svetu. Telegrami: Plovba Piran. Teksti: 035-22, 035-23. Telefoni: 73470 do 73477.

Obliskite najlepše podzemsko čudo na svetu

POSTOJSKO JAMO

Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 13.30, 16. in 18. uri

Izredni obiski po dogovoru v upravo

Obliskite tudi škocjanske jame pri Divaci

Obiski ob 10. in 15. uri vsak dan

HOTEL KRN

TOLMIN - TEL. 39

Prvorazredna restavracija, udobne sobe, terasa, specialitete na žaru in dobra kuhinja. Ob sobotah in nedeljah ples. Vljudo se priporočamo

HOTEL CELEIA CELJE - tel. 2041, 2042 SE PRIPOROČA

ALP HOTEL HOTEL KANIN HOTEL GOLOBAR

nudijo vse hotelske usluge. Priznana domača in iznemska kuhinja. Telef. 21 in 51

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

BOSTE OBISKALI LJUBLJANO? DOBRODOŠLI STE

v hotelu «TURIST» - Ljubljana

DALMATINOVA, 13 - Tel. 36-129, 27-110

Restavracija, senčnat vrt, bife. Hotel je oddaljen vsega 3 minute od glavne železniške postaje. Nudi vam: sodobno opremljene sobe s kopalnici, telefonom, dvigalom. Znan je naša kuhinja, ki vam nudi jugoslovanske in inozemske specialitete. Tudi v naših obratih: restavraciji «ZLATOROG» Zupaničeva 9, ki vam nudi lovske specialitete, gostilni «DALMACIJA» Trubarjeva 23, ki vam nudi ribje specialitete, boste postreženi hitro in solidno.

VABI VAŠ HOTEL «TURIST» LJUBLJANA

HOTEL «KRAS» POSTOJNA TEL. 100

nudi vse hotelske usluge in se priporoča za cenjeni obisk

PARK HOTEL GORICA

NOVA GORICA - Tel. 20-61, 20-32

s svojimi obrati restavracijo, kavarno. Prvorazredna kuhinja. Ples vsak večer razen ponedeljka. V primernih dneh je ples na vrtu.

Hotel TRIGLAV Koper

Telef. 16 - Prvorazredna restavracija, udobne sobe, terasa, zimski vrt, nočni bar s programom. Priporočamo svoje obrate Gusterno s olimpijskim bazenom in restavracijo «Rizana», s specialitetami, postvrmi in retnimi raki

HOTEL CELEIA CELJE - tel. 2041, 2042 SE PRIPOROČA

ALP HOTEL HOTEL KANIN HOTEL GOLOBAR

nudijo vse hotelske usluge. Priznana domača in iznemska kuhinja. Telef. 21 in 51

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL GALEB RIBJA RESTAVRACIJA KAVARNA LOŽA RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

HOTEL LEV

LJUBLJANA Vošnjakova 1 Telefon 30-555

Telegrami: LEVHOTEL LJUBLJANA

«A» kat. 209 sob s kopalnico, restavracija, terasa, dancing kavarna, aperitiv bar, slastičarnica, poslovne in klubsko sobe, salo za bankete in konferenice, lastne garaže in prostor za parkiranje, hladilnice za divjačino in boki za pse

Novo - moderno - luksuzno

HOTEL «SLON» LJUBLJANA - Titova 10, tel. 20-644, 20-645 (Jugoslavija)

Opazljamo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kletni restavraciji, kjer si lahko po strežbe s hladnimi in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet po zelo pristopnih cenah.

Hotel Vam nudi 177 modernih ležišč. V moderno urejeni hotelski restavraciji Vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu

Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telef. 20-641-44

HOTEL «JELOVICA» - BLED - TEL. 316

BLED vabi

Hoteli ob jezeru, obnovljeni blejski grad z restavracijo, festivali, dnevna glasba in ples, pravilne izletniške točke in druga razvedrila ter doinarjenje po jezeru

PARK HOTEL BLED

Telefoni 234 - 338

200 ležišč, restavracija, kavarna, nočni bar

Hotel odprt celo leto.

V sestavu Parka hotelja je tudi Sporthotel na Pokljuki in izletniški dom v Ribnem. Vsi obrati poslujejo celoletno

Izkoristite vaš izlet za ogled izvirkov VIPAVE

V HOTELU VIPAVA in v GOSTIŠČU OB IZVIRU vas prijetno postrežejo

HOTEL ADRIA

ANKARAN (blizu S. Nicolò) Telefon 74-113

ODPRTO SKOZI CELO LETO

T.G.P. - METROPOL

PIRAN - Telefon 73-113

vabi na odlične specialitete in izbrane pijače v vseh svojih obratih: nočni bar «Tri papige» v Piranu z mednarodnim artističnim programom, odprt je vsak dan razen srede. Priporočamo novo restavracijo «Lucija» pri Portorčanu

UGODNO UGODNO UGODNO

USNENA KONFEKCIJA (pišči, kostumi suknjič) USNENI IZDELKI (kovčki, potovalke, torbice) v največji izbiri pri

VELEBLAGOVNICA

namaj

V LJUBLJANI

Obliskite naše poslovalnice: • FRED POSTO — Cankarjeva ul. 1 • TROMOSTOVJE — Volfova ul. 1 • KONFEKCIJA — Copova ul. 5

20 ODST. POPUSTA ZA NAKUP S TUJO VALUTO

UGODNO UGODNO UGODNO

UGODNO UGODNO UGODNO

ANDRÉ MAUROIS